

HAK TEMELLİ VE KAPSAYICI GENÇLİK ÇALIŞMALARI İÇİN GENÇLİK ORGANİZASYONLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

ARAŞTIRMA ANALİZİ
EYLÜL-2020

Bu çalışma Hrant Dink Vakfı Hibe Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Pi Gençlik Derneği'ne aittir ve Avrupa Birliği'nin ve/veya Hrant Dink Vakfı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

HAK TEMELLİ VE KAPSAYICI GENÇLİK ÇALIŞMALARI İÇİN GENÇLİK ORGANİZASYONLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

ARAŞTIRMA ANALİZİ

Araştırma Ekibi Bilgisi:

Anketi Hazırlayan

Pi Gençlik Derneği & Retail Center Araştırma ve Danışmanlık

Anket Uygulayıcı

Pi Gençlik Derneği

Veri Analizi

Retail Center Araştırma ve Danışmanlık

Koordinatör

Seda Şahin (Pi Gençlik Derneği)

Asistan

Melisa Demirkıran (Pi Gençlik Derneği)

Raporlama

Sadık Demirbağ (Pi Gençlik Derneği)

Tasarım

Deniz Ergüner

Pi Gençlik
Derneği

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
PROJEMİZ HAKKINDA	2
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	4
Bölge ve İllere Göre Anket Dağılımları	5
Gençlik Çalışanı Belirleme Soruları	7
Gençlik Çalışanı Tanımı	7
Eleme ve Sonuç Grafiği	9
TÜRKİYE'DE GENÇLİK ÇALIŞANLARININ	10
HAK TEMELLİ ÇALIŞMA ALGISI ARAŞTIRMA ANALİZİ	
BÖLÜM-1 GENÇLİK ÇALIŞANLARINA DAİR GENEL VERİLER	10
Gençlik Çalışanlarının Demografik Özellikleri	11
Gençlik Çalışanlarının Çalışma Pratikleri	13
Gençlik Çalışanlarının (Diğer/Yan) Meslek ve Gelir Durumu	14
Gençlik Çalışanlarının Hedef Kitleleri	16
Gençlik Çalışanlarının Görev Aldığı Kurum/Kuruluşlar	17
Gençlik Çalışanlarının Görev/Deneyim Süreleri	19
BÖLÜM-2 GENÇLİK ÇALIŞANLARININ İNSAN HAKLARI, GENÇLİK	20
HAKLARI VE AYRIMCILIKLA MÜCADELE ALGISI	
İnsan Hakları Denince Gençlik Çalışanlarının Aklına Gelen	20
İlk Üç Kavram	
Bölgelere Göre İnsan Hakları Önem Algısı	23
Gençlik Çalışanlarına Göre Bireysel Haklar Ne Zaman Başlar?	26
Gençlik Çalışanlarına Göre Hangi Ayrımcılık Türü Ne Sıklıkta Yaşanıyor?	26
Gençlik Çalışanlarına Göre İnsan Haklarının Temin Edilmesi	30
ve Korunması Görevi Kim(ler)in Sorumluluğundadır?	
Gençlik Çalışanlarının İnsan Hakları Konusunda Toplumun	31
Bilinçlendirilmesiyle İlgili Düşünceleri	
Gençlik Çalışanlarına Göre En Önemli Evrensel Haklar	34
Gençlik Çalışanlarına Göre En Çok İhlal Edilen Evrensel Haklar	36
Gençlik Çalışanlarına Göre "Gençlik Hakları" (Yaş Ayrımcılığı)	38
Gençlik Çalışanlarının Kendilerine Dair Ayrımcılık Algısı	39
Gençlik Çalışanlarına Göre Gençlerin Yaşadığı Ayrımcılık Türleri	42
Gençlik Çalışanlarının Mesleklerine Dair Öz Değerlendirmeleri	44
Gençlik Çalışanlarının Türkiye'deki Gençlik Çalışmalarının Başarı Düzeyi	47
Hakkında Görüşleri	
Gençlik Çalışanlarının, Bir Gencin Ayrımcılığa Uğranması	48
Durumunda Hangi Kuruma/Nereye Başvurması Gerektiği	
Konusundaki Düşünceleri	
Gençlik Çalışanlarına Göre "Gençlik Hakları" Ne Demektir?	49
SONUÇ	51

ÖNSÖZ

Pi Gençlik Derneği tarafından yürütülen ve “Hrant Dink Vakfı Sivil Toplum Güçlendirme Hibe Programı 2019-2021” kapsamında Hrant Dink Vakfı ve Avrupa Birliği’nin finansal desteği ile uygulanan **“Hak Temelli ve Kapsayıcı Gençlik Çalışmaları için Gençlik Organizasyonlarının Güçlendirilmesi”** projesi, Türkiye’deki gençlik derneklerinin insan hakları, gençlik hakları ve ayrımcılıkla mücadele konusunda kurumsal kapasitelerini arttırmayı planlamaktadır. Bu proje kapsamında yapılan çalışmalardan biri de Türkiye’deki gençlik çalışanlarının projenin ele aldığı konular; yani insan hakları, gençlik hakları ve ayrımcılıkla mücadele konusunda mevcut bilgi ve algı düzeylerinin tespit edilmesidir.

Pi Gençlik Derneği olarak varoluş amacımızı göz önünde bulundurduğumuzda temelde üç ana konuya odaklandığımızı söyleyebiliriz. Bunlar;

- Gençlik Hakları
- Gençlik Sorunları
- Gençlerin Güçlendirilmesi

Gençlerin güçlendirilmesi için yaptığımız çalışmalar, Türkiye’deki diğer gençlik derneklerinin de uyguladığı benzer yöntemlerle; atölye, eğitim, seminer vb. etkinliklerle ve tek başımıza sahip olduğumuz fiziksel, teknolojik ve finansal kapasitemizle yürütülüyor.

Gençlik sorunlarına çözüm üretmek için ise mümkün olduğunca diğer sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve özel sektörle iş birliği içerisinde faaliyetler yürütmeye çalışıyoruz. Ama söz konusu gençlik hakları olunca ülke genelinde bu alanda mümkün olan tüm aktörlerin iş birliği yapması gerektiğine inanıyoruz. İşte hak temelli çalışmaları ele aldığımız **“Hak Temelli ve Kapsayıcı Gençlik Çalışmaları için Gençlik Organizasyonlarının Güçlendirilmesi”** projemizin çıktısı olan bu raporu da alandaki tüm aktörlerin bilgisine sunuyor ve açık kaynak olarak yayınlıyoruz.

Umuyoruz ki, yayınladığımız bu rapor hem gençlik alanındaki mevcut hak temelli çalışmaların iyileştirilmesinde hem de gelecekte yapılacak hak temelli çalışmaların kaynağını oluşturma konusunda Türkiye’deki gençlik çalışmaları aktörlerine önemli katkılar sunar.

Türkiye’nin, sahip olduğu gençlik potansiyelini daha da iyi değerlendirebildiği günlerde buluşmak ümidiyle...

Pi Gençlik Derneği Ekibi
Potansiyeli Harekete Geçirir

PROJEMİZ HAKKINDA

“Hak Temelli ve Kapsayıcı Gençlik Çalışmaları için Gençlik Organizasyonlarının Güçlendirilmesi” isimli projemiz, ülkemizde gençlik derneklerinin ve gençlik çalışanlarının insan hakları çerçevesinde, gençlik hakları temelinde ve ayrımcılıkla mücadeleye destek verecek şekilde faaliyetler yürütebilmeleri için planlanmış, gençlik derneklerinin ve gençlik çalışanlarının bu konuda güçlendirilmesi için Türkiye genelinde uygulanan bir projedir.

1 Ocak 2020 ile 30 Haziran 2021 tarihleri arasında toplam 18 ay sürmesi planlanan projemizde öncelikle ülkemizdeki gençlik çalışanlarının hak temelli çalışma konusunda algı ve bilgi düzeylerini tespit edecek bir araştırma gerçekleştirdik. Bu araştırma neticesinde hazırlanan bu rapor, projemizin sonraki faaliyetlerinde bizlere yol haritası için en temel verileri sağladı.

Projemiz kapsamında söz konusu araştırmanın bizlere sağladığı temel veriler dışında ayrıca Türkiye’deki diğer gençlik dernekleriyle fikir alışverişi imkânı bulduğumuz iki farklı arama konferansı etkinliğini Eylül-2020’de İzmir’de gerçekleştirdik. Raporumuzun yayınlandığı tarih itibariyle yine projemiz kapsamında ve Türkiye’deki 30 gençlik derneğiyle birlikte **“Yerel Gençlik Dernekleri Ağı (YGDA)”** adıyla yeni bir gençlik ağının temellerini atıyoruz. Ağın üyesi olan ilk 30 gençlik derneğin katılacağı insan hakları, gençlik hakları ve ayrımcılıkla mücadele konulu eğitimlerimizle de proje faaliyetlerimizi tamamlayacağız.

Projemiz kapsamında hem YGDA’nın üyesi olan hem de henüz ağa dahil olmamış tüm gençlik çalışanları için çevrimiçi bir duyuru platformu ve çevrimiçi kütüphane de hazırlanıyor. Çevrimiçi bu açık kaynaklar sayesinde projemiz tamamlandıktan sonra da YGDA üyesi gençlik dernekleri olarak iş birliği kurmaya ve ülkemizdeki gençlik çalışmalarını daha görünür ve erişilebilir hale getirmeye devam edeceğiz.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Türkiye’de bugüne kadar insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele konularında birçok eğitimler düzenlenmiş ve projeler uygulanmıştır. Buna rağmen gençlik çalışanları için bu faaliyetler hep kendi çalışmalarıyla ilişkisiz görüldüğü için göz ardı edilmiştir.

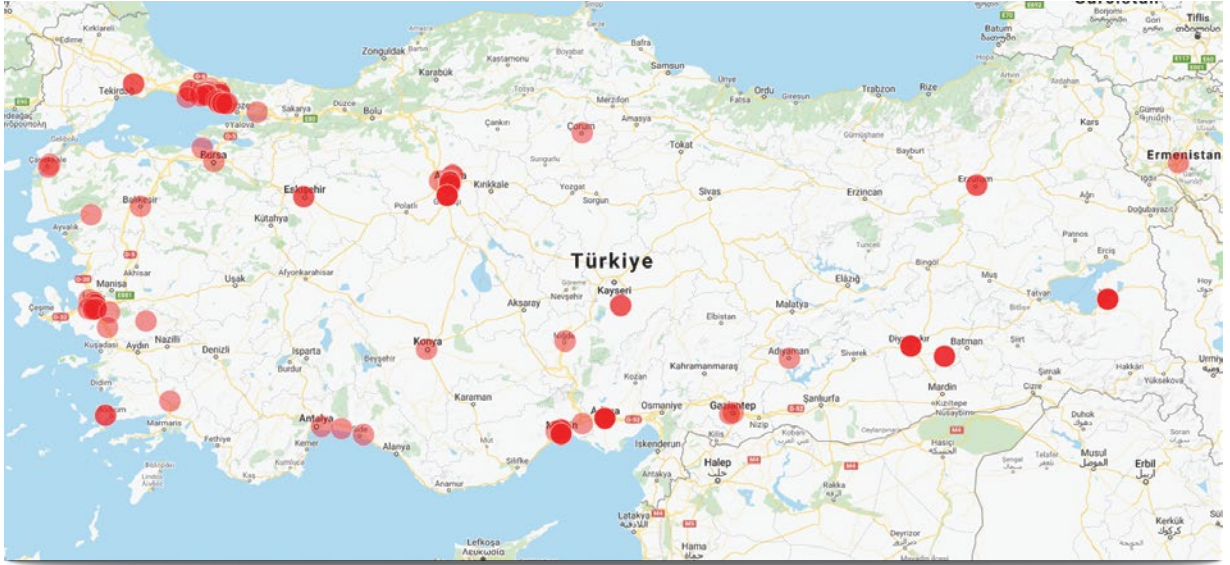
Kadın, engelli, çocuk vb. kitleler için hak temelli çalışmalar Türkiye’de oldukça yaygın olmasına rağmen yaş ayrımcılığı temeline dayanan gençlik hakları, yaşlı hakları gibi çalışmalar ülkemizde yok denecek kadar azdır. Oysaki gençlerin yaşadıkları tüm hak ihlalleri ve sorunlarının temelinde yaşlarının küçük olmasından dolayı yaşamış oldukları ayrımcılık ve toplumun geri kalanın sahip olduğu ön yargılar vardır. Yani yaş ayrımcılığına dayanan gençlik hakları alanında yapılacak tüm çalışmalar bu sorunların çözümünde önemli bir katkı sunabilir. Ülkemizde genellikle gençlere yurtdışı fırsatları sunmak için kurulmuş olan gençlik derneklerinin insan haklarının temel konularına hâkim olması, gençlik hakları alanında kurumsal bilgi ve deneyim kazanması ülkemizdeki gençlerin yaşadıkları sorunlarla mücadele etmemizde bizleri oldukça donanımlı hale getirecektir.

Gelecekte gençlik çalışmalarının temelini oluşturacak hak temelli faaliyetlere başlamadan önce ülkemizdeki gençlik çalışanlarının bu konuda algı ve bilgi düzeylerine dair mevcut durumun analiz edilip yorumlanması, eksiklerimizin doğru şekilde tespit edilmesi anlamına gelecektir. Bu araştırmamızın ülkemizdeki gençlik faaliyetlerinin hak temelli çalışmalara evrilmesi aşamasında önemli bir ilk adım olacağına inanıyoruz.

“

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Bu anket çalışması Türkiye'deki kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında görevli gençlik çalışanlarına yönelik 2020 yılının haziran ve temmuz aylarında online olarak uygulanmıştır. 2481 kurum/kişiyeye ulaştırılan anketimizde projemiz hakkında bilgi verilmiş, kendilerine bir gençlik çalışanı tanımı sunulmuş ve tanımına uyanlardan anketi doldurmaları talep edilmiştir. Gençlik çalışanlarının ülke genelinde homojen bir dağılım göstermemesinden ve bazı dezavantajlı illerin diğer illere göre gençlik çalışmalarında daha pasif olmasından dolayı aşağıdaki haritada görüldüğü gibi bir kitleye ulaşılmıştır.

Doldurulan toplam 318 anketten kontrol sorularıyla gençlik çalışanı olduğu tespit edilen 248 kişinin demografik bilgilerinin yanı sıra coğrafi ve sektörel (kamu/STK) dağılımları analiz edilmiştir. Böylece gençlik çalışanlarının insan hakları, gençlik hakları ve ayrımcılıkla mücadele konusunda mesleki gelişimleri için bölgesel olarak ihtiyaç tespiti de yapılmıştır.

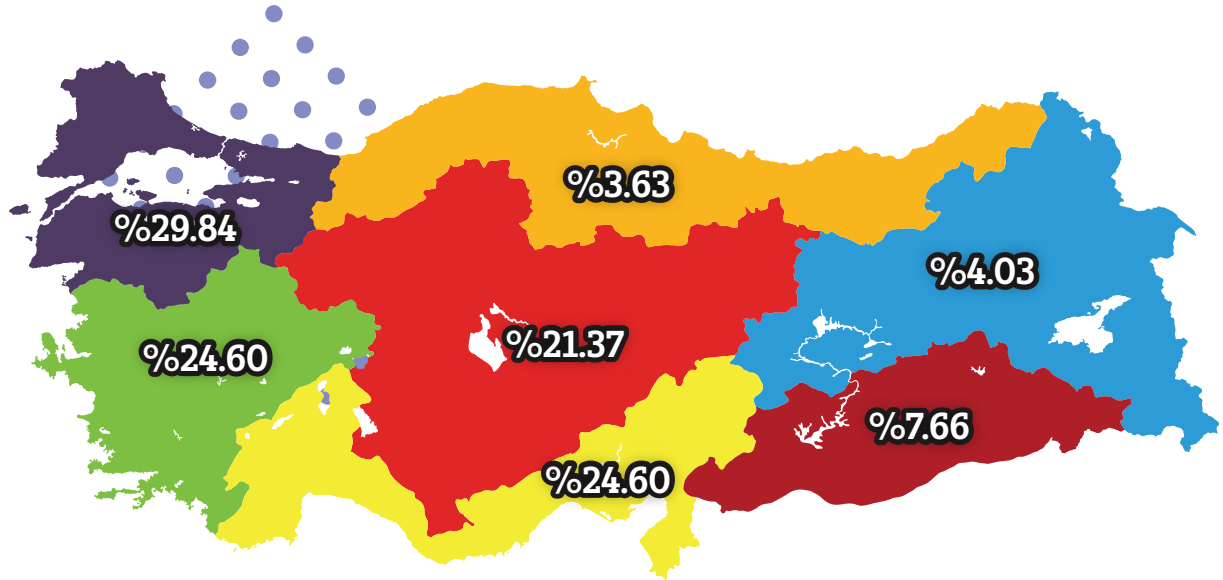

Bölge ve İllere Göre Anket Dağılımları

Anket çalışmasına, 57 ilden toplam 318 kişi katılmış, çalışmaya en fazla katılımcı sağlayan bölge %29,84 ile Marmara olmuştur. Bu bölgeyi, %24,60 ile Ege ve %21,37 ile İç Anadolu takip etmiştir. İl bazında anket çalışmasına en fazla katılımcı sağlayan iller, İstanbul, İzmir ve Ankara olarak sıralanmıştır. İl çeşitliliği bakımından en fazla katılım sağlayan bölge 12 il ile Karadeniz olmuştur.

En az katılımcı sağlayan bölgeler, %3,63 ile Karadeniz, %4,03 ile Doğu Anadolu ve %7,66 ile Güneydoğu Anadolu'dur. İl bazında anket çalışmasına en az katılımcı sağlayan illerin birer katılımcı ile Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Ardahan, Bartın, Bingöl, Bolu, Çorum, Giresun, Kastamonu, Kırıkkale, Niğde, Ordu, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon ve Tunceli olduğu görülmektedir. İl çeşitliliği bakımından en az katılım sağlayan bölgeler ise 6'şar il ile Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu olmuştur. Amasya, Artvin, Bilecik, Bitlis, Çankırı, Elâzığ, Hakkâri, Isparta, Kayseri, Kırşehir, Muş, Nevşehir, Rize, Siirt, Uşak, Zonguldak, Bayburt, Karaman, Batman, Şırnak, Iğdır, Karabük, Osmaniye ve Yalova illerinden ise anket çalışmasına sivil toplum temsilcisi katılmamıştır.

Resim 1: Bölgelere Göre Anket Dağılımı

Tablo 1: İllere Göre Ankete Katılan Gençlik Çalışanı (248 kişiye)

Bölge	İl	Adet	Yüzde	Bölge	İl	Adet	Yüzde
Akdeniz	Antalya	10	4.03%	İç Anadolu	Ankara	36	14.52%
Akdeniz	Adana	5	2.02%	İç Anadolu	Eskişehir	9	3.63%
Akdeniz	Burdur	2	0.81%	İç Anadolu	Konya	2	0.81%
Akdeniz	Hatay	2	0.81%	İç Anadolu	Yozgat	2	0.81%
Akdeniz	Kahramanmaraş	2	0.81%	İç Anadolu	Kırıkkale	1	0.40%
Akdeniz	Mersin	1	0.40%	İç Anadolu	Niğde	1	0.40%
Doğu Anadolu	Malatya	2	0.81%	İç Anadolu	Sivas	1	0.40%
Doğu Anadolu	Erzincan	2	0.81%	İç Anadolu	Aksaray	1	0.40%
Doğu Anadolu	Kars	2	0.81%	Karadeniz	Düzce	2	0.81%
Doğu Anadolu	Tunceli	1	0.40%	Karadeniz	Gümüşhane	1	0.40%
Doğu Anadolu	Bingöl	1	0.40%	Karadeniz	Trabzon	1	0.40%
Doğu Anadolu	Ardahan	1	0.40%	Karadeniz	Tokat	1	0.40%
Doğu Anadolu	Van	1	0.40%	Karadeniz	Sinop	1	0.40%
Ege	İzmir	45	18.15%	Karadeniz	Ordu	1	0.40%
Ege	Denizli	6	2.42%	Karadeniz	Çorum	1	0.40%
Ege	Manisa	4	1.61%	Karadeniz	Samsun	1	0.40%
Ege	Kütahya	2	0.81%	Marmara	İstanbul	53	21.37%
Ege	Muğla	2	0.81%	Marmara	Bursa	6	2.42%
Ege	Afyonkarahisar	1	0.40%	Marmara	Balıkesir	3	1.21%
Ege	Aydın	1	0.40%	Marmara	Edirne	3	1.21%
Güney Doğu Anadolu	Mardin	7	2.82%	Marmara	Sakarya	3	1.21%
Güney Doğu Anadolu	Şanlıurfa	4	1.61%	Marmara	Çanakkale	2	0.81%
Güney Doğu Anadolu	Gaziantep	4	1.61%	Marmara	Kırklareli	2	0.81%
Güney Doğu Anadolu	Diyarbakır	3	1.21%	Marmara	Tekirdağ	1	0.40%
Güney Doğu Anadolu	Adıyaman	1	0.40%	Marmara	Kocaeli	1	0.40%

Gençlik Çalışanı Belirleme Soruları

Çalışmamızda, gençlik çalışanı olan kişilerin hak temelli çalışma algısını araştırdığımız ve bununla beraber anketimizi çevrimiçi olarak uyguladığımız için anketin ilk bölümünde yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve yaşadığı şehir gibi temel bilgilerin yanı sıra yanıtlayan kişinin gençlik çalışanı olup olmadığını tespit etmek üzere bazı kontrol sorularına da yer verilmiştir.

Sadece "gençlik çalışanı mısınız?" şeklinde bir sorunun doğru hedef kitleye ulaşma konusunda yeterli olmayacağı düşünülerek ek kontrol soruları eklenmiştir.

İlk kontrol sorusu olarak anketi yanıtlayan kişilere hangi hedef gruplara yönelik faaliyetler yürüttüğü sorulmuştur.

Bu soruda, sadece anketi dolduran kişinin yürüttüğü faaliyetlerden 15-17 ve 18-35 yaş aralığındaki bireyler yararlanıyorsa gençlik çalışanı olarak kabul edilmiştir.

Çalışmalarınızda çoğunlukla aşağıdaki gruplardan hangileri yararlanmaktadır?

✗	06-14 yaş arası bireyler
✓	15-17 yaş arası bireyler
✓	18-35 yaş arası bireyler
✗	36-60 yaş arası bireyler
✗	61 yaş üstü bireyler

İkinci kontrol sorumuzda aşağıdaki gençlik çalışanı tanımı verilmiş ve bu tanıma göre kendilerini gençlik çalışanı olarak kabul edip etmedikleri sorulmuştur.

Gençlik Çalışanı Tanımı

Gençlik çalışanları doğrudan gençlere yönelik veya gençlerle çalışan, onların yaşam becerileri geliştirmelerine, sağlıklı ilişkiler kurmalarına ve kendileri için doğru kararlar vermelerine yardımcı olan profesyonel çalışanlardır. Gençlik çalışanları genellikle gençlik merkezleri, gençlik dernekleri, kamu ve özel kuruluşların gençlik birimleri, proje ve faaliyetlerinde kolaylaştırıcı olarak görev alırlar. Gençlik çalışanları yukarıdaki özellikleri taşıyan her yaşta bireyler olabilir. Ayrıca gençlik çalışanları profesyonel (maaşlı) çalışan olmalarının yanı sıra serbest çalışan (freelancer) veya gönüllü olarak faaliyet yürütebilirler. Mühim olan nokta yürüttüğü faaliyetlerin gençlere (15-35 yaş) yönelik olmasıdır.

Bu sorunun, bu şekilde sorulmasının ilk nedeni Türkiye’de “gençlik çalışanı” kavramıyla ilgili ortak bir tanım ve algının bulunmamasıdır. İkinci nedeni ise farklı konularda/alanlarda (Örn. çevre, eğitim, çocuklar vb.) bazı gönüllü çalışmalara katılan gençlerin, sadece genç yaşta gönüllü olmalarından dolayı kendilerini gençlik çalışanı olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Anketi uygulayan kişilere gençlik çalışanı kavramına dair mümkün olan en doğru tanım sunularak bu tanımı karşılayıp karşılamadıkları sorulmuştur.

Tanıma göre Gençlik Çalışanı

Evet

Hayır

Üçüncü kontrol sorumuzda yine yukarıdaki tanıma bağlı olarak katılımcılara bir başka soru daha yöneltilmiştir. Ankete katılan kişilerin yukarıdaki tanıma göre aşağıdaki ifadelerden hangisinin onların mevcut durumunu karşılayıp karşılamadığı sorulmuştur.

Tanıma göre sizin için en uygun ifade hangisidir?

- Gençlik Alanında Çalışan Bir Kurumda Tam Zamanlı Ücretli Çalışanım
- Gençlik Alanında Çalışan Bir/Birkaç Kurumda Yarı Zamanlı (Part-Time) Ücretli Çalışanım
- Gençlik Alanında Çalışan Bir/Birkaç Kurumda Ücret Karşılığı Proje Bazlı Çalışanım (Örn. Öğretmen)
- Gençlik Alanında Çalışan Bir/Birkaç Kurumda Gönüllü (Ücretsiz) Çalışanım
- Bağımsız Ücretli Çalışanım (Herhangi bir kurum/kuruluşa bağlı değil.)
- Bağımsız Gönüllü Çalışanım (Herhangi bir kurum/kuruluşa bağlı değil.)
- Yukarıdaki Tanımlar Benim İçin Uygun Değil (Hiçbiri)

Yukarıdaki tanımlardan hiçbirini kendisi için kabul etmeyen kişiler bir gençlik çalışanı olarak kabul edilmemiştir.

Son kontrol sorumuzda ise doğru hedef kitlesi ile çalışan, kendisini gençlik çalışanı olarak tanımlayan, aktif bir gençlik çalışanı olan kişilere, ne kadar süredir gençlik çalışanı olarak görev aldıkları sorulmuştur.

Bu soruya 6 aydan az süredir gençlik çalışanıyım veya gençlik çalışanı değilim şeklinde yanıt veren kişiler analize dahil edilmemiştir.

Ne kadar süredir gençlik çalışanı olarak görev yapıyorsunuz?

1-6 ay arasında

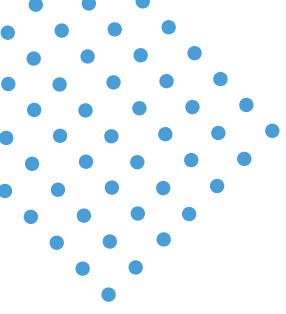
6 ay – 1 yıl arasında

1-3 yıl arasında

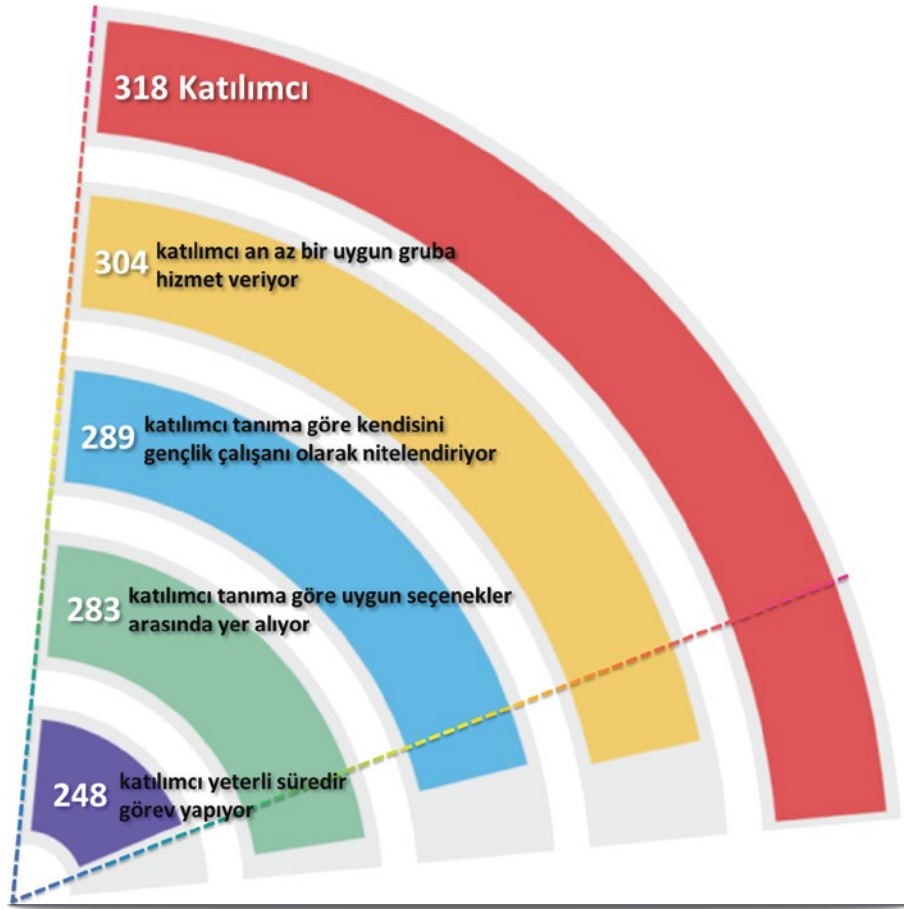
3-5 yıl arasında

5 yıldan daha fazla süredir

Hiçbirisi, Gençlik Çalışanı değilim.

Tüm kontrol soruları neticesinde ise toplamda anketi dolduran 318 kişiden 248'in araştırma-mıza uygun gençlik çalışanı olduğuna karar verilmiştir. Raporun bu bölümünden sonraki sayfa-larında yer alan analizler sadece kontrol soruları neticesinde gençlik çalışanı olduğuna karar verilen 248 kişi baz alınarak yapılmıştır.

Her bir kontrol sorusundan sonra analize dahil edilen kişilerin azalma grafiği ise yukarıdaki gibidir.

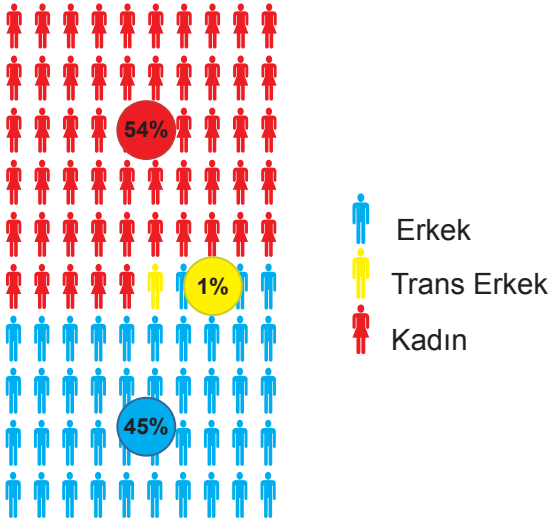

TÜRKİYE'DE GENÇLİK ÇALIŞANLARININ HAK TEMELLİ ÇALIŞMA ALGISI ARAŞTIRMA ANALİZİ

BÖLÜM-1 GENÇLİK ÇALIŞANLARINA DAİR GENEL VERİLER

Gençlik Çalışanlarının Demografik Özellikleri

Soru: Cinsiyetiniz?

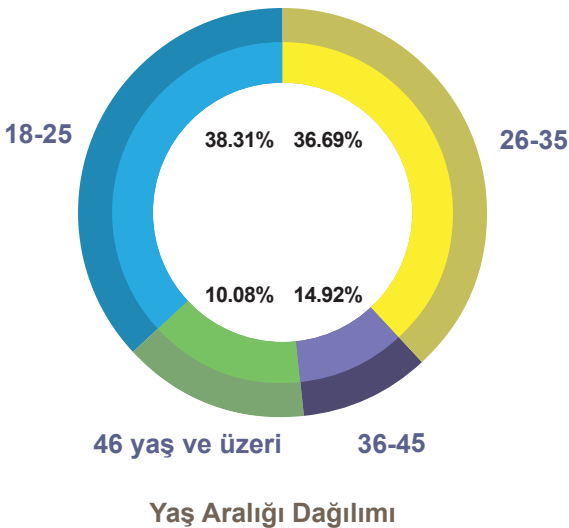

Şekil 1: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Cinsiyet Dağılımı

Gençlik çalışanı olarak belirlenen 248 kişinin cinsiyet dağılımına bakıldığında, cinsiyet oranları birbirine yakındır. Erkeklerde %54, kadınlarda %45'lik bir oran sağlanırken, %1 oranında da trans erkek birey ankete katılmıştır.

Bu dağılım neticesinde, araştırma katılımının ülkenin nüfusunun cinsiyet oranına da benzerlik gösterdiği saptanmıştır.

Soru: Yaş aralığınız?

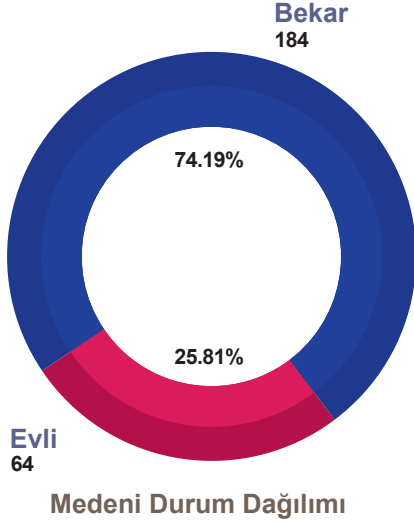

Şekil 2: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Yaş Aralıkları

Anket çalışmasına katılan gençlik çalışanlarının yaş grupları arasında önemli farklılıklar vardır. Buna göre, katılımcıların %75'i 18-35 aralığında yer alırken, %14,92'si 36-45 yaş aralığında, %10,8'i ise 46 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır.

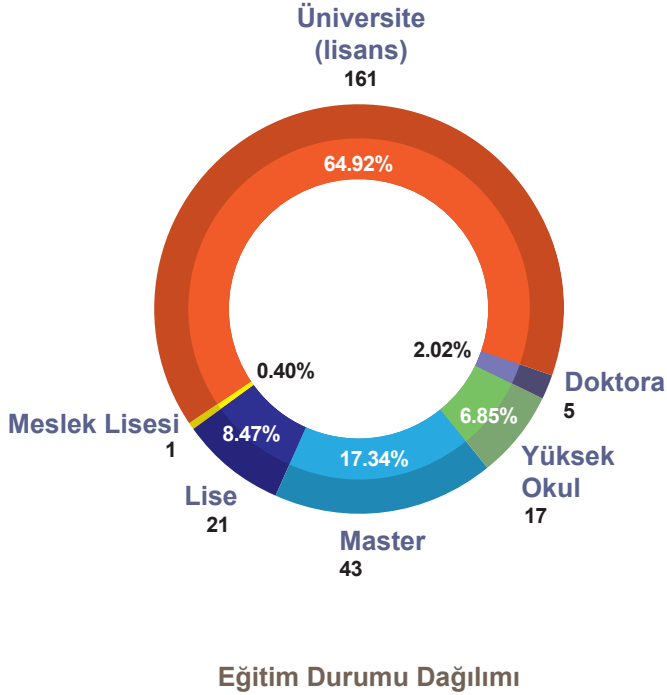
Bu durum, daha fazla gencin, kendi yaş gruplarına yönelik çalıştığını göstermektedir.

Soru: Medeni Durumunuz?

Gençlik çalışmalarında yer alan kişilerin çoğunluğunun da bekar olduğu saptanmıştır. Gençlik çalışanlarının %74,19'u bekar iken, %25,81'i ise evlidir.

Soru: Eğitim Durumunuz?

Şekil 3: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Eğitim Düzeyleri

Yapılan analiz sonucunda, gençlik çalışanlarının çoğunluğunun üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. **Eğitim düzeyi istatistikleri incelendiğinde, 248 gençlik çalışanlarının 161'i lisans, 43'ü yüksek lisans, 17'si yüksek okul ve 5'inin ise doktora programı mezunu olduğu görülmüştür.** Üniversite mezunlarının gençlik çalışanları içindeki payı, %91,13 olarak gerçekleşmiştir. Bu eğitim düzeylerini %8,47 ile lise, %0,40'la da meslek lisesi mezunları takip etmiştir. Araştırma kapsamında, ilkokul ve ortaokul seçenekleri olmasına rağmen bu eğitim düzeyine sahip gençlik çalışanlarının varlığı söz konusu değildir.

Soru: Hangi İlde Yaşıyorsunuz?

Türkiye’de Gençlik Çalışanlarının Hak Temelli Çalışma Algısı Araştırması’nda katılımcılara bölgesel anlamda bakıldığında, ülke nüfus dağılımına oranla homojen bir dağılım olduğu görülmektedir. **Araştırmada gençlik çalışanları %29,84 ile Marmara Bölgesi’nden katılım sağlarken, onu %24,60 ile Ege Bölgesi takip etmiştir. En az katılım sağlayan bölgeler ise %3,63 ile Karadeniz ve %4,03 ile Doğu Anadolu Bölgesi olmuştur.**

Resim 2: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Şehir Dağılımı

Katılımcıların yaşadıkları iller incelendiğinde, nüfusu fazla olan büyükşehirlerin öne çıktığı görülmektedir. **Anket çalışmasına en fazla katılımcı sağlayan iller İstanbul, İzmir ve Ankara olarak sıralanmıştır.** Bu illerin yanı sıra, diğer büyükşehirlerden Antalya, Eskişehir, Mardin, Manisa, Bursa, Denizli, Diyarbakır ve Adana gibi iller de katılımcı sayısı konusunda öne çıkmaktadır.

Gençlik Çalışanlarının Çalışma Pratikleri

Anketi dolduran gençlik çalışanlarına altı adet çalışma pratiği sorulmuştur. Alınan cevaplar doğrultusunda, **ankete katılanların %46,77'si 'Gençlik alanında çalışan bir/birkaç kurumda gönüllü (ücretsiz) çalışırım' cevabını vermiştir. Katılımcıların %24,19'u ise 'Gençlik alanında çalışan bir kurumda tam zamanlı ücretli çalışırım' seçeneğini işaretlemiştir.**

Bu durum göstermektedir ki gençlik faaliyetlerinde yer alan katılımcıların çoğunluğu, **'gönüllülük esasına'** dayalı bir çalışma pratiğini seçerek, gençlik çalışmalarına katkı sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu çalışma profili göz önüne alındığında, katılımcıların yaş ortalamasının düşük olması, eğitim düzeylerinin çoğunlukla lisans olarak saptanması, katılımcıların gençlik çağında gönüllülük faaliyetlerine büyük önem verdiğini ve ücretsiz olarak toplumsal çalışmalara katkı sağlamaya çalıştığını göstermektedir.

Şekil 4: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Çalışma Pratikleri

Soru: Gençlik Çalışanı tanıma göre aşağıdaki ifadelerden hangisi sizin için en uygundur?

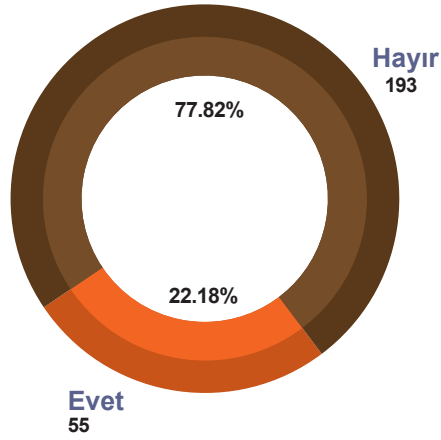

Gençlik Çalışanlarının (Diğer/Yan) Meslek ve Gelir Durumu

Gönüllülük esaslı çalışmanın baskın olduğu bu ortamda, katılımcıların %77,82'si ekonomik geçimini bu alandan sağlamazken, yarı zamanlı, tam zamanlı ya da proje bazlı çalışan gençlik çalışanlarının geçimlerini yaptıkları gençlik çalışanı faaliyetlerinden karşılamaktadır. Araştırmada bu oran, %22,18 olarak saptanmıştır. Bu da gösteriyor ki **gençlik çalışanlarına yürütmüş oldukları faaliyetlerden dolayı gelir sağlayacak modellerin/imkanların oluşturulması Türkiye'deki gençlik çalışmalarını güçlendirme konusunda önemli bir katkı sağlayacaktır**. Çünkü Türkiye'deki gençlik çalışmalarının mevcut seviyeyi yakalamasında ücretli çalışan gençlik çalışanı katkısı sadece %22,18'dir.

Şekil 5: Ankete Katılan Gençlik Çalışanlarının Gelir Durumları

Soru: Geçiminizi sadece gençlik çalışanı olarak elde ettiğiniz gelirle mi sağlıyorsunuz?

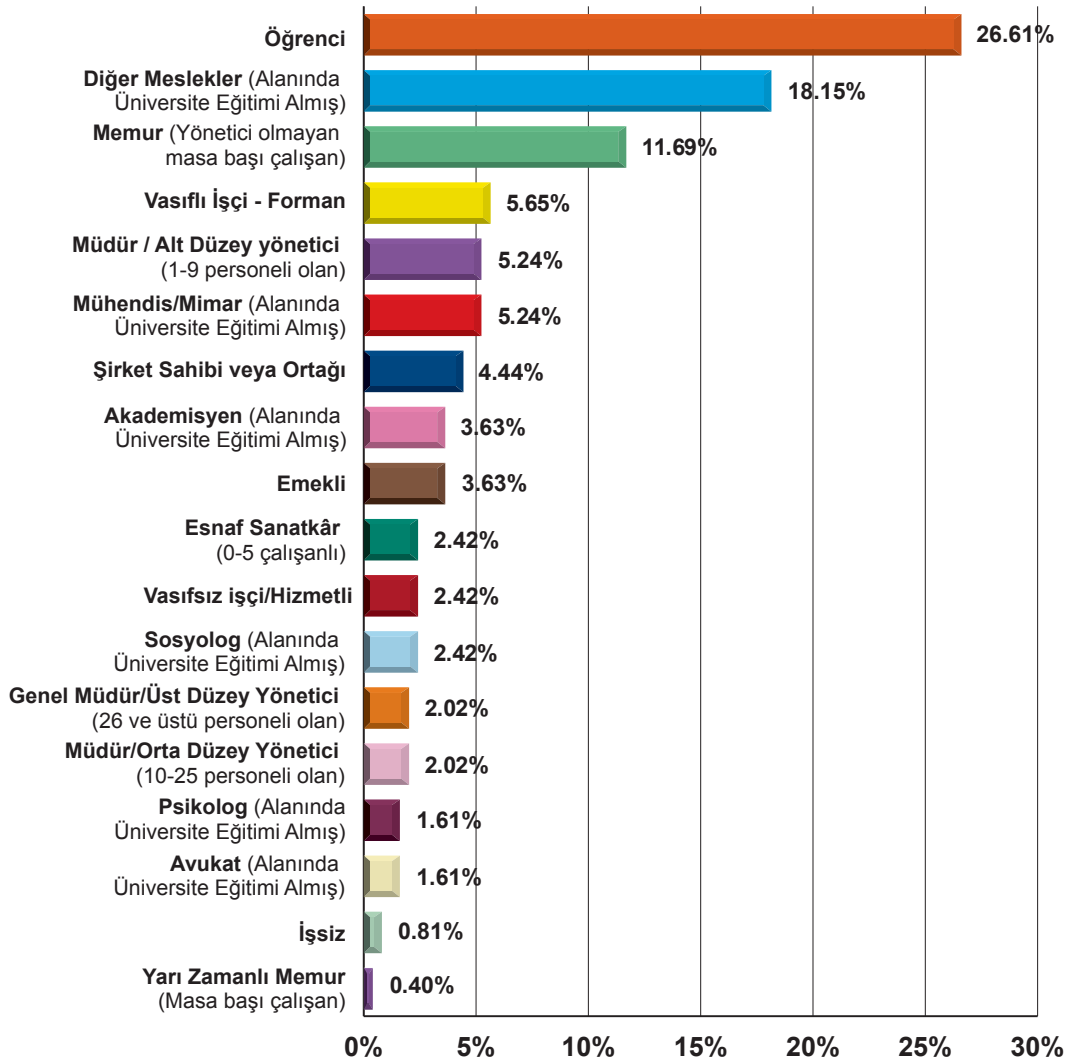

Gençlik çalışanlarının mesleklerine yönelik bilgiler, yaş ve eğitim durumundaki göstergelerle paralel bir işleyiş taşımaktadır. Çoğunluğunun genç ve gönüllü olduğu gençlik çalışanlarının şu anki mesleki konumlarına bakıldığında, bu kişilerin %26,61'inin öğrenci olduğu görülmektedir. **Alanında üniversite eğitimi almış ve seçeneklerde yer almayan mesleki gruplara yönelik çalışan kişiler %18,15; tam zamanlı masa başı çalışan memurlar da %11,69'luk bir orana sahiptir. Herhangi bir işe sahip olmayan kişiler ise bu grupta en az orana sahiptir.**

Bu durum göstermektedir ki maddi hayatını devam ettirmekte sorun yaşayan kişiler, gençlik çalışmalarında aktif rol alamamaktadırlar. Ya da diğer bir anlamıyla gençlik çalışanı mesleği önemli derecede bir kitle için geçim kaynağı olarak görülmemektedir.

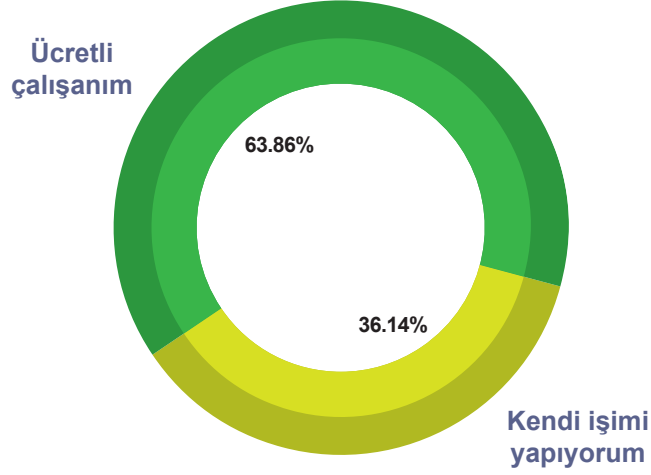
Şekil 6: Gençlik Çalışanlarının Meslek Grupları Dağılımı

Soru: Şu an yapmakta olduğunuz mesleğinizi aşağıdaki kategorilerden hangisi ile tanımlarsınız?

Diğer bir bakış açısıyla araştırmaya katılan kişilerin meslek gruplarındaki çeşitlilik, gençlik çalışmalarında sektörel yaklaşımların, hedef gruplarına yönelik farklı perspektifler sunması konusunda bir zenginlik taşıdığını göstermektedir. Her bir meslek grubu ve statüler (emekliler, öğrenciler ve işsizler), çalışmalarda ihtiyaçların, çözüm yollarının, politika üretiminin ve hedef gruplarının belirlenmesi konusunda farklı bakış açıları üretebilir.

Soru: Şu an yapmakta olduğunuz işiniz kendi işiniz mi?

Profesyonel meslek hayatında ücretli çalışanlar, gençlik çalışmalarında daha aktif yer almaktadır. Buna göre, **gençlik çalışanlarının %63,86'sı başka bir işte ücretli çalışan iken, %36,14'ü ise kendi işini yapmaktadır.**

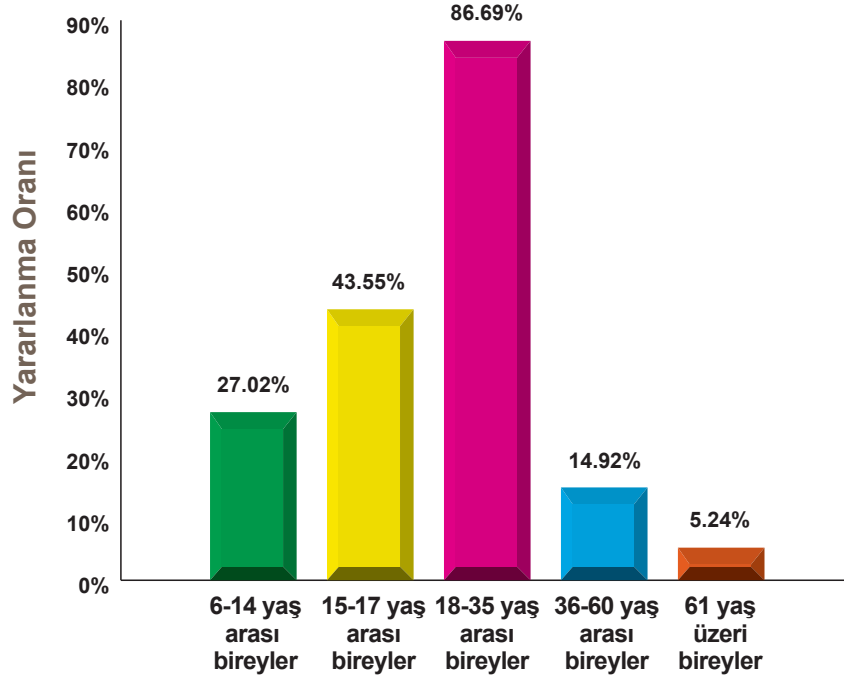
Gençlik Çalışanlarının Hedef Kitlesi

Araştırmanın niteliği kapsamında, gençlik çalışanlarının belirlenmesi için kişilerin hangi yaş gruplarına yönelik çalışmalar yürüttüğü sorulmuştur. Verilen cevaplar kapsamında, 15-17 ve 18-35 arası yaş gruplarına yönelik çalışan kişiler gençlik çalışanı olarak saptanmıştır.

Ankete katılan 318 katılımcıdan 304'ü bu yaş gruplarından en az birine yönelik çalışmalar sürdürmektedir. Bu kişilerin %86,69'u 18-35 yaş aralığındaki bireyler için çalışırken; %43,55'i 15-17 yaş aralığındaki bireyler için çalışmalarını sürdürmektedir.

Şekil 7: Gençlik Çalışmalarından Yararlanan Hedef Grupları

Soru: Çalışmalarınızdan çoğunlukla aşağıdaki gruplardan hangileri yararlanmaktadır?

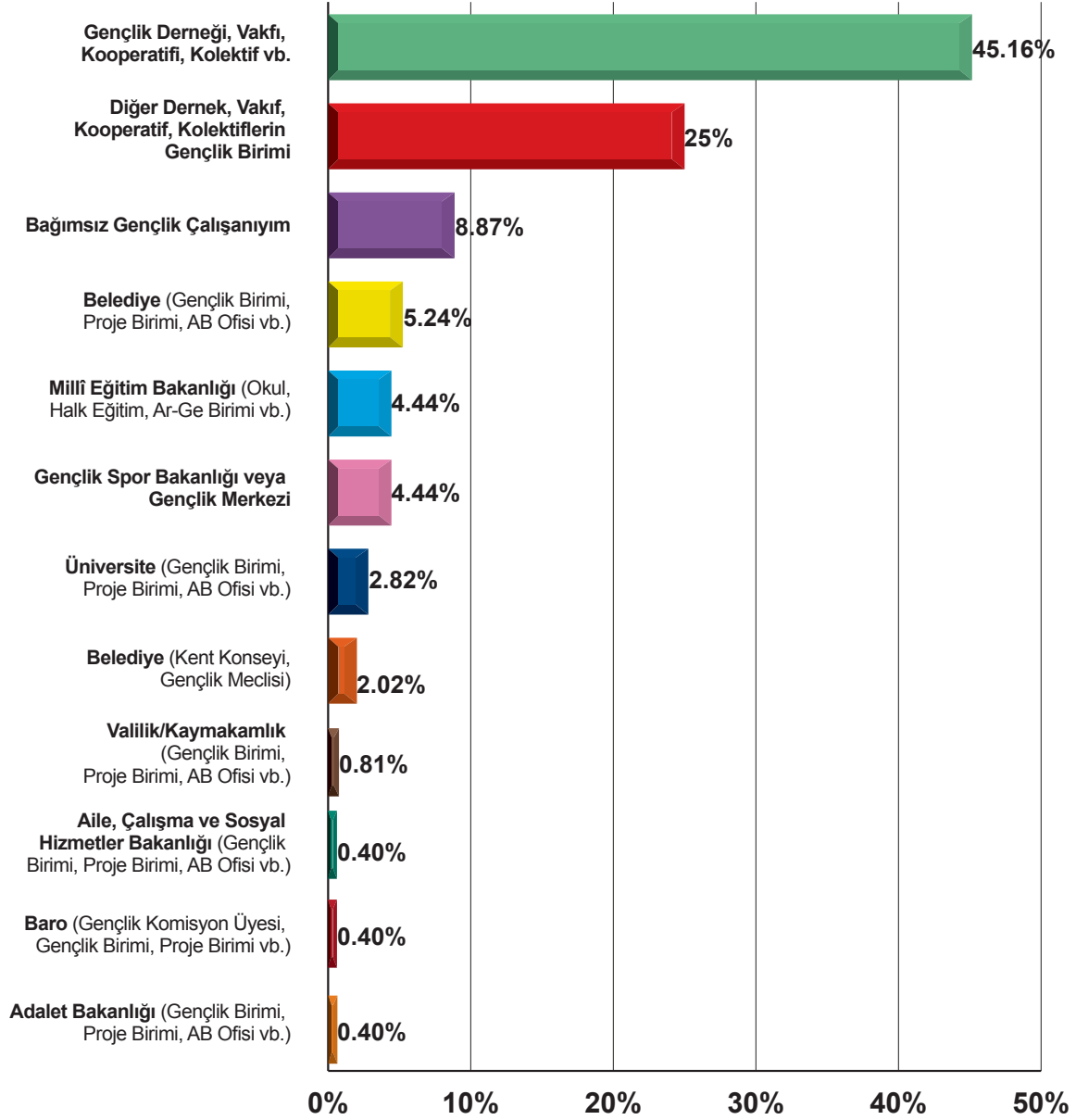
Gençlik Çalışanlarının Görev Aldığı Kurum/Kuruluşlar

Gençlik çalışmalarında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar dernekler, vakıflar, kooperatifler, kolektifler; bakanlıklara, belediyelere, barolara, valiliklere ve üniversitelere bağlı gençlik merkezleri ve ofisleri, kent konseyi ve gençlik meclisleri, Ar-Ge birimleri, AB ofisleri ve proje birimlerinden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan gençlik çalışanlarının %45,16'sı sadece/doğrudan gençler için çalışan dernek, vakıf ve kooperatiflerde görev almaktadır. Diğer alanlarda faaliyet gösteren dernek, vakıf ve kooperatiflerin gençlik birimlerinde görev alan gençlik çalışanlarının oranı ise %25'tir. Bu verilere göre araştırmaya katılan gençlik çalışanlarının toplamda %70'ten fazla bir sivil toplum kuruluşunda faaliyet göstermektedir. Diğer gençlik çalışanları kamu kurumlarının gençlik birimleri, proje departmanı, gençlik ofisi vb. departmanlarında görev almaktadır.

Şekil 8: Gençlik Çalışanlarının Çalıştığı Kurumlar

Soru: Şu an gençlik çalışanı olarak görev aldığınız kurum/kuruluşunuzun türünü işaretleyiniz?

Gençlik çalışmalarının sadece sivil toplum kuruluşlarında değil farklı kurum ve kuruluşlar tarafından da yürütülüyor olması önemlidir. Sadece sivil toplum kuruluşları tarafından gençlik çalışmalarının yürütülmesi, gençlik hakları ve sorunlarına dair konuların kamu kurumları ve diğer kurum/kuruluşlara aktarılmasında iletişim problemlerine neden olabilir. Kamu kurumları ve diğer kuruluşlardaki yaklaşık %30 oranındaki gençlik çalışanı sayısı ülkenin genç potansiyeline bakıldığında yeterli bulunmasa da kamu açısından önemli bir ilerleme kaydedildiği söylenebilir.

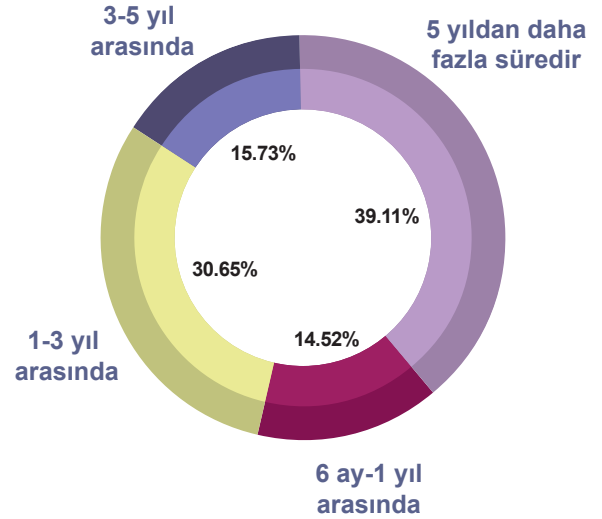
Gençlik Çalışanlarının Görev/Deneyim Süreleri

Gençlik alanında çalışan katılımcıların sahip oldukları tecrübe süresi, alanlarında deneyimli kadroların ve yetişmiş insan gücünün olduğunu göstermektedir. **Araştırma sonucunda, ankete katılan gençlik çalışanlarının yaklaşık %40'ı beş yıldan fazla süredir çalışmalarını sürdürdüğü tespit edilirken, bu yılları %30,65 ile 1-3 yıl arasındaki tecrübe süreleri takip etmiştir.**

Şekil 9: Katılımcıların Gençlik Çalışanı Olduğu Süreler

Soru: Ne kadar süredir gençlik çalışanı olarak görev yapıyorsunuz?

Türkiye'deki gençlik çalışmalarının gelişimiyle ilişkili olarak bu grafiği değerlendirdiğimizde yoğun bir gençlik çalışanı portföyüne sahip olunan dönemlerin ardından bir daralma dönemi yaşanmış ve sonrasında tekrar artış görülmüştür. **Bu durumun tekrarlanması durumunda önümüzdeki 1 yıl içerisinde gençlik çalışanı sayısının ve gençlik çalışmalarının tekrar artış eğiliminde olacağını söyleyebiliriz.**

Bu artış eğiliminin başlayacağı bir döneme girecek olmamıza rağmen grafiğin genel durumunu baktığımızda ise azalan bir ivme görülmektedir. Çünkü kendilerini gençlik çalışanı olarak tanımlayan ilk geniş kitlenin oranı yaklaşık %40 iken, yine kendilerini gençlik çalışanı olarak tanımlayan ikinci geniş kitle (ikinci büyüme dönemi) için bu oran yaklaşık %30'da kalmıştır.

Gençlik çalışanı sayısında ve gençlik çalışmalarında artışın yaşanacağını öngördüğümüz 2021 yılı içerisindeki üçüncü büyüme döneminde gençlik çalışanı oranının %30'un üzerine çıkması durumunda ülkedeki gençlik çalışmalarının tekrar artan bir ivme ile büyüme döneminde olacağını söyleyebiliriz.

BÖLÜM-2 GENÇLİK ÇALIŞANLARININ İNSAN HAKLARI, GENÇLİK HAKLARI VE AYRIMCILIKLA MÜCADELE ALGISI

İnsan Hakları Denince Gençlik Çalışanlarının Aklına Gelen İlk Üç Kavram

Gençlik çalışanları, insan hakları ifadesine yönelik farklı tanımlamalarda bulunmuşlardır. Verilen yanıtlar katılımcıların diğer demografik bilgileriyle karşılaştırıldığında sahip oldukları sosyo-ekonomik durum, coğrafi konum vb. arka planlar verilen yanıtlarda çeşitliliğe neden olmuştur.

Tablo 2: 'İnsan Hakları' Denince Akla Gelen Kavramlar (3lü)

Soru: İnsan hakları denince aklınıza gelen ilk 3 ifadeyi belirtir misiniz?

Bu kapsamda gençlik çalışanlarının "İnsan hakları" denince akıllarına gelen ilk kavramlar;

- Eşitlik ve Ayrımcılık Karşılığı
- Adalet ve Hukuk

İkinci sırada akıllarına gelen kavramlar ise yukarıdakiler ile benzerlik göstermiş sadece sıralamada farklı derece de yer almıştır.

- Yaşam hakkı
- Özgürlük
- Bireysel Haklar ile Özel Yaşam Hakları

İnsan Hakları Denince	1.Akla Gelen	2.Akla Gelen	3.Akla Gelen
Adalet ve Hukuk	2 14.92%	1 20.97%	1 16.13%
Eşitlik ve Ayrımcılık Karşılığı	1 17.34%	2 16.94%	2 15.73%
Yaşam Hakkı	3 14.92%	10.08%	10.48%
Özgürlük	13.71%	3 11.29%	6.05%
Doğuştan Gelen Haklar	8.47%	5.24%	5.65%
Bireysel Haklar, Özel Yaşam Hakları	4.03%	8.87%	3 10.89%
Düşünce ve İfade Özgürlüğü	6.05%	6.05%	10.08%
İnsan Onuru ve Yaşamı	6.05%	3.23%	6.85%
İnsan Hakları Bildirgesi	6.45%	2.82%	4.03%
Eğitim Hakkı	3.23%	4.44%	5.24%
Sağlık Hakları	1.61%	3.23%	0.81%
Çalışma Hakkı	0.81%	2.42%	3.23%
Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Hakları	1.21%	2.42%	1.21%
Erişim Hakkı	0.40%	1.61%	1.21%
Çocuk Hakları	0.81%	0.40%	1.21%
Göçmen Hakları	0.00%	0.00%	1.21%

Gençlik çalışanlarının insan haklarıyla ilişkili olarak akıllarına gelen üçüncü kavramda ise farklı bölgelerde ortak bir yanıt elde edilmemiş farklı oranlarda olmak üzere üçüncülüğü aşağıdaki kavramlar paylaşmıştır;

İnsan Hakları Denince Gençlik Çalışanlarının Aklına Gelen Kavramlar Genel Sıralama

Tablo 3: 'İnsan Hakları' Denince Akla Gelen Kavramlar Genel Durum

Araştırmaya katılım sağlayan gençlik çalışanlarının yarısından fazlasının 'Adalet ve Hukuk' kavramını öncelikli gördüğü, Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığının da yaklaşık olarak aynı oranda önemsendiği ifade edilebilir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ndeki ifade sıralaması ile gençlik çalışanlarının değerlendirmelerinin paralellik göstermesi insan hakları konusunda bilinç sahibi önemli bir gençlik çalışanı kitlesi olduğunu işaret etmektedir. Bu durum ümit verici olsa da bunun gençlik çalışmalarına ne derece yansıdığı konusunda ilerleyen bölümlerde daha fazla bilgi verilmiştir.

İnsan Hakları Denince Akla Gelen	Genel Değerlendirme
Adalet ve Hukuk	52.02%
Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığı	50.00%
Yaşam Hakkı	35.48%
Özgürlük	31.05%
Doğuştan Gelen Haklar	19.35%
Bireysel Haklar, Özel Yaşam Hakları	23.79%
Düşünce ve İfade Özgürlüğü	22.18%
İnsan Onuru ve Yaşamı	16.13%
İnsan Hakları Bildirgesi	13.31%
Eğitim Hakkı	12.90%
Sağlık Hakları	5.65%
Çalışma Hakkı	6.45%
Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Hakları	4.84%
Erişim Hakkı	3.23%
Çocuk Hakları	2.42%
Göçmen Hakları	1.21%

Türkiye genelinde yedi bölgeye yayılan anket kapsamında, insan haklarına yönelik verilen önem ve öne çıkarılan başlıklar arasında önemli farklılıklar söz konusudur. **Marmara ve Akdeniz Bölgesi de 'Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığı' öncelik kazanırken, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 'Özgürlük' kavramı öne çıkmıştır. Diğer bölgelerde ise 'Adalet ve Hukuk' kavramının ilk sırada yer aldığı görülmektedir.**

Resim 3: İnsan Hakları Kavramına Yönelik Bölgeler Arası Tanımlar

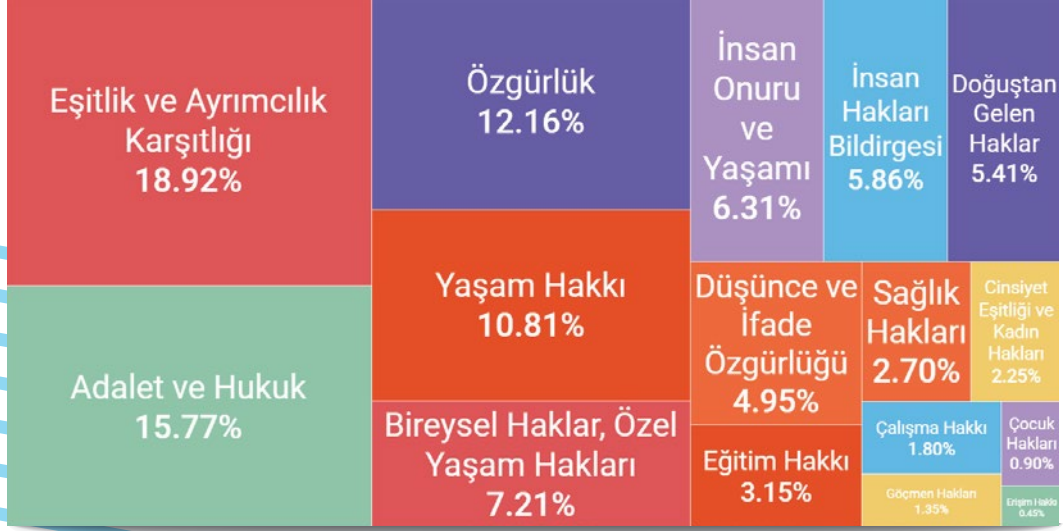
Farklı yaş gruplarındaki gençlik çalışanları 'insan hakları' konusunda farklı tecrübeler ve tanımlamalara sahip olabilirler. Araştırmaya katılan tüm yaş grupları, insan hakları dendiğinde ilk üç sırada aynı kavramları cevaplamışlardır. Ancak yaş dağılımına göre incelediğimizde bazı yaş gruplarında çeşitli haklar öne çıkmıştır. **36-45 yaş aralığındaki katılımcılar, bireysel haklar, özel yaşam haklarının yanı sıra eğitim hakkını da ön plana çıkarmıştır.**

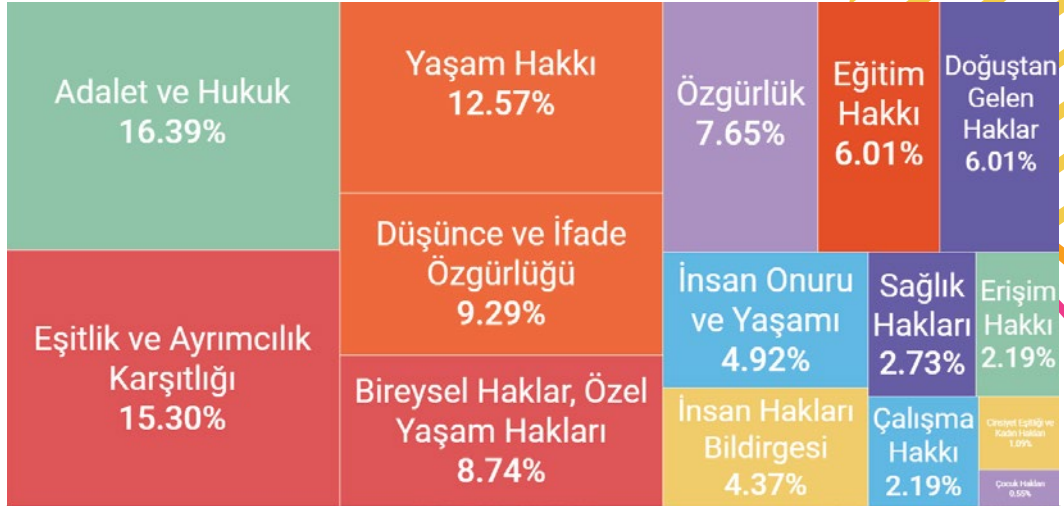
Sağlık hakları, göçmen hakları ve İnsan Hakları Bildirgesi kavramlarının üst yaş grubu tarafından daha da önemsendiği görülmektedir. 46 yaş ve üzerinde yaşamsal tecrübeyle beraber, deneyimler noktasında algı yoğunluğunun diğer yaş gruplarına göre yer yer farklı yorumlanabildiği görülmektedir.

Bölgelere Göre İnsan Hakları Önem Algısı

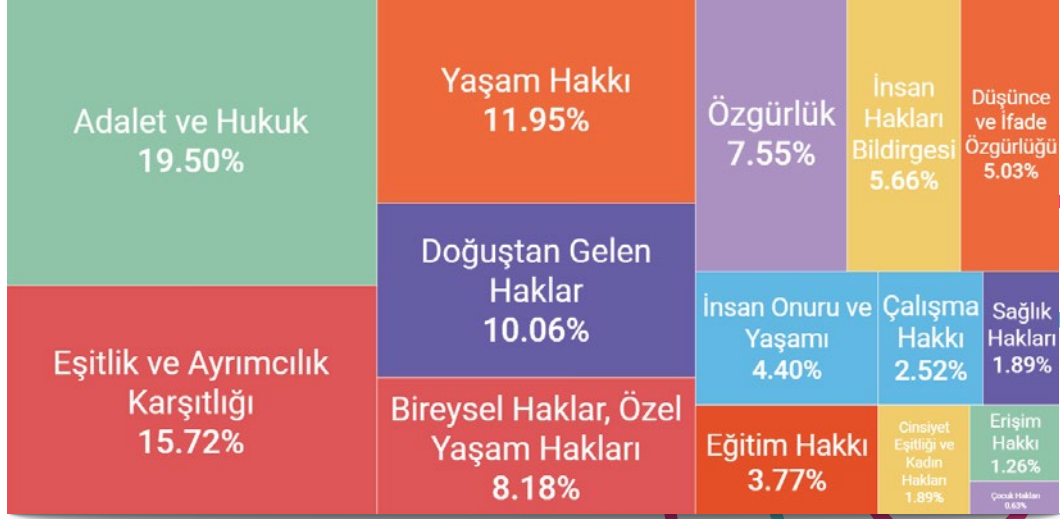
Marmara Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

Ege Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

İç Anadolu Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

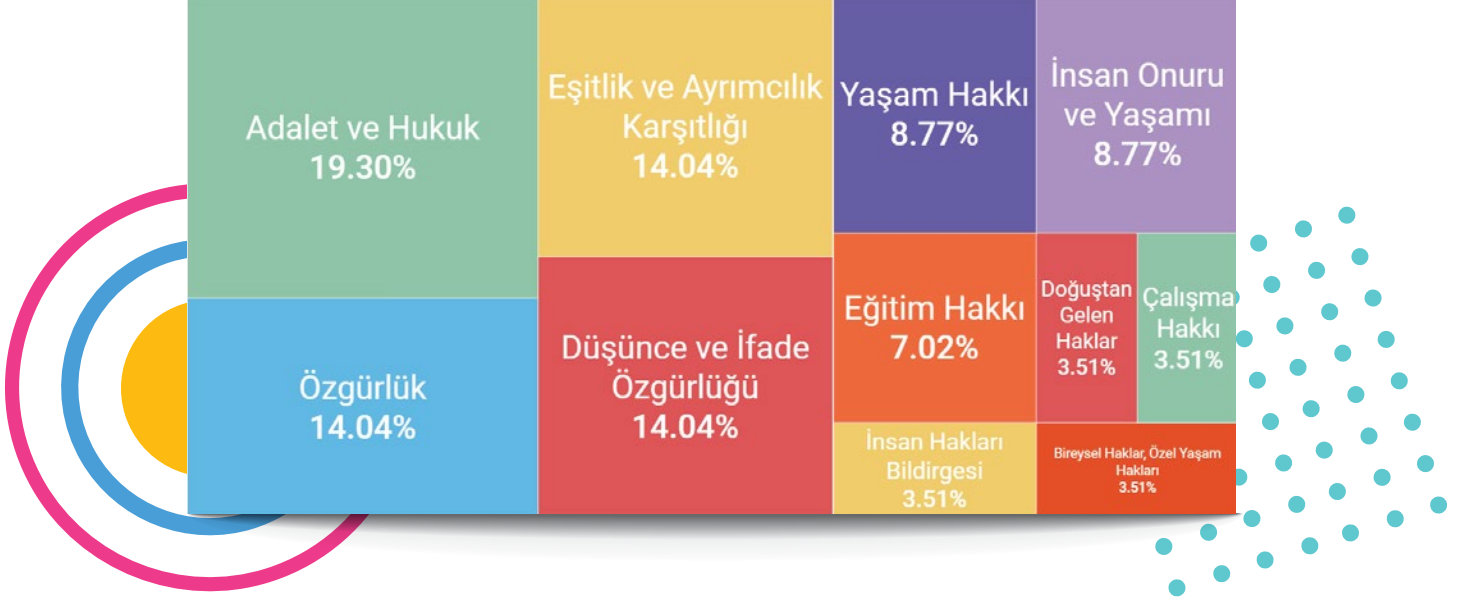

Akdeniz Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

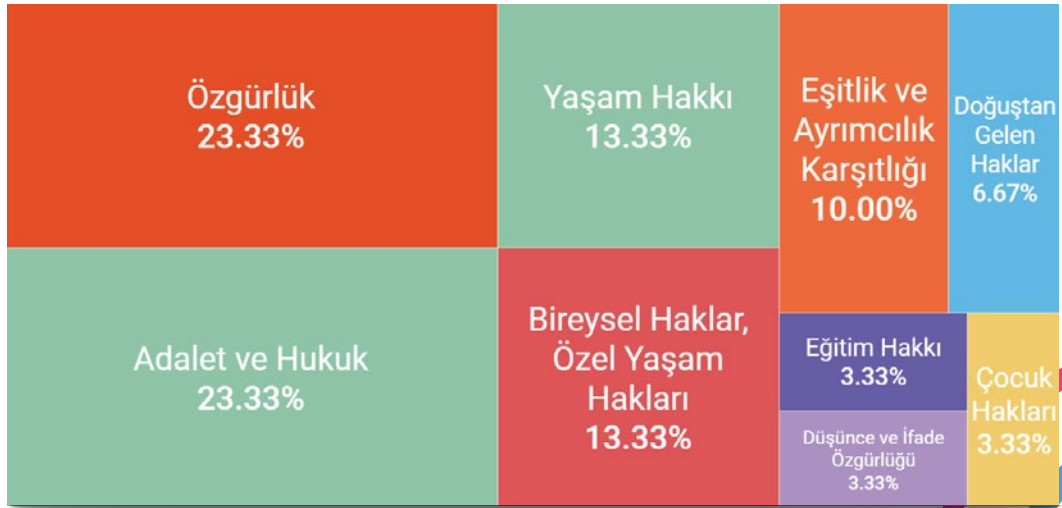

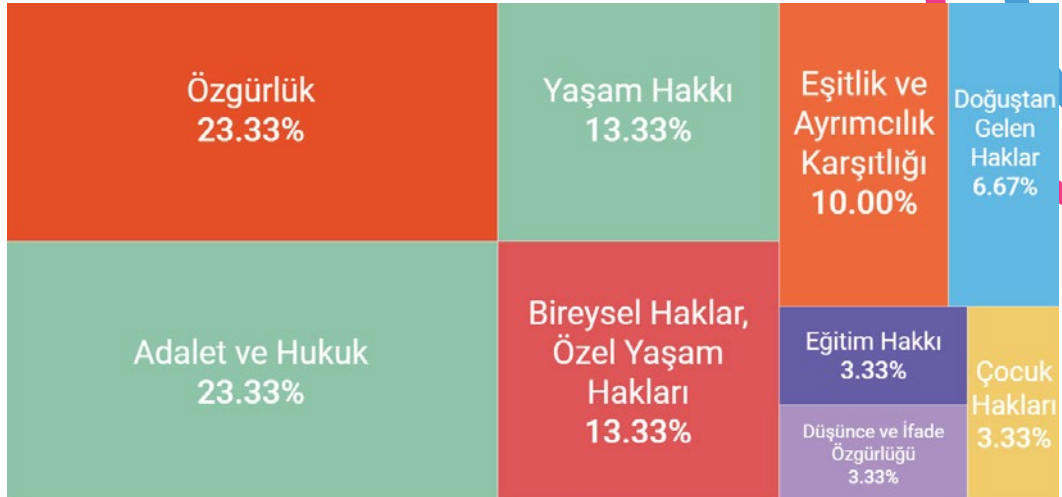
Güneydoğu Anadolu Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

Doğu Anadolu Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

Karadeniz Bölgesi İnsan Hakları Önem Algısı

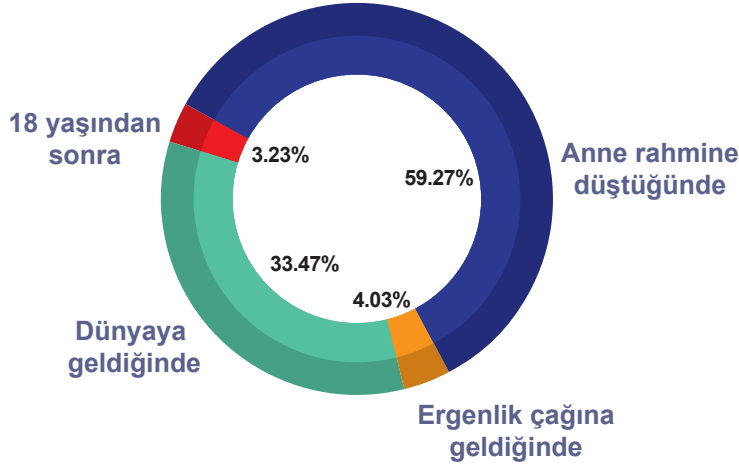

Gençlik Çalışanlarına Göre Bireysel Haklar Ne Zaman Başlar?

Bir insanın bireysel haklarına ne zaman sahip olacağı önemli bir sorunsaldır. Gençlik çalışanlarının yaklaşık %60'ı bireysel insan haklarının 'anne rahmine düştüğünden itibaren' başladığını belirtmişlerdir. Katılımcıların %33,47'si de insan haklarının 'dünyaya geldikten sonra' başladığını aktarmıştır.

Şekil 10: Bireysel Hakların Ne Zaman Başlayacağına Yönelik Yaklaşımlar

Soru: Sizce bir insan; hayatının hangi noktasında bireysel haklarına sahip olmaya başlar?

Gençlik Çalışanlarına Göre Hangi Ayrımcılık Türü Ne Sıklıkta Yaşanıyor?

Gençlik çalışanlarına, hangi ayrımcılığın Türkiye'de ne sıklıkla yaşandığı sorusu yöneltilmiş, sorulan ifadelerin tamamında %50'nin üzerinde çoğunlukla ayrımcılığın yaşandığı vurgulanmıştır. Gençlik çalışanlarına göre cinsel yönelime ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık, 'çok sıklıkla' yaşanan ayrımcılık türü olurken, bunu 'siyasi görüşe dayalı ayrımcılık' ve 'mülteci/göçmen statüsü nedeniyle ayrımcılık' türleri takip etmiştir.

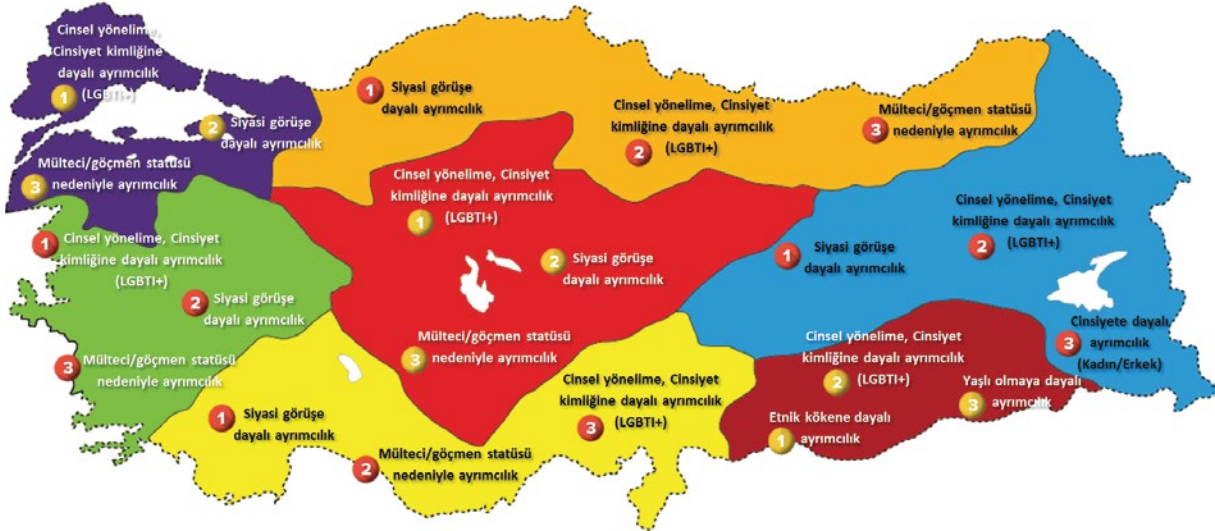
Tablo 5: Türkiye'deki Ayrımcılık Türlerinin Yaşanma Sıklığı

Soru: Aşağıda belirtilen ayrımcılık türlerinin Türkiye'de ne sıklıkta yaşandığını değerlendiriniz.

	Hiç Yaşanmıyor	Çok az	Bazen	Genellikle	Çok Sık
Etnik kökene dayalı ayrımcılık	0.81%	8.87%	14.52%	31.05%	44.76%
Dini inanca/inançsızlığa dayalı ayrımcılık	1.21%	4.84%	12.90%	32.26%	48.79%
Eğitim durumuna/seviyesine dayalı ayrımcılık	1.21%	13.31%	29.44%	39.11%	16.94%
Mülteci/göçmen statüsü nedeniyle ayrımcılık	0.00%	3.23%	9.27%	29.03%	58.47%
Fiziksel engelliliğe dayalı ayrımcılık	2.42%	10.89%	25.81%	33.47%	27.42%
Zihinsel engellilik nedeniyle ayrımcılık	3.63%	10.48%	20.97%	29.84%	35.08%
Genç olmaya dayalı ayrımcılık	3.63%	17.74%	33.47%	28.63%	16.53%
Yaşlı olmaya dayalı ayrımcılık	4.84%	18.95%	33.87%	26.61%	15.73%
Cinsiyete dayalı ayrımcılık (Kadın/Erkek)	0.40%	5.65%	8.87%	31.85%	53.23%
Cinsel yönelime/Cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık (LGBTI+)	0.40%	2.42%	6.05%	15.32%	75.81%
Siyasi görüşe dayalı ayrımcılık	0.00%	2.42%	8.47%	20.56%	68.55%
Sosyoekonomik seviyeye dayalı ayrımcılık	0.81%	5.24%	21.37%	35.89%	36.69%

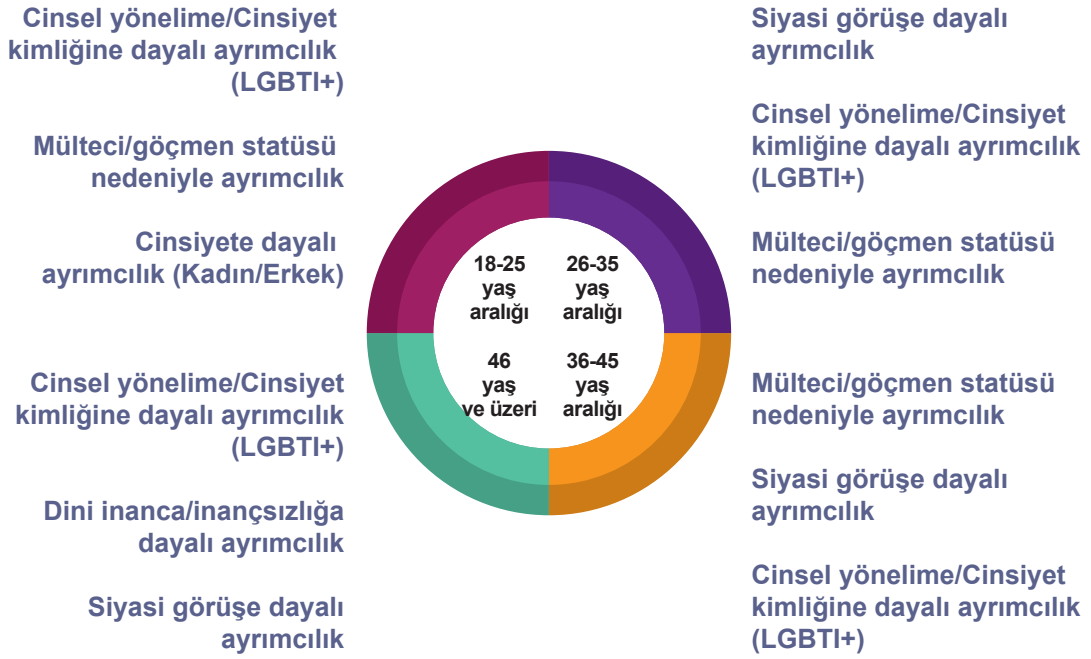
Aynı soruya verilen diğer yanıtlar incelendiğinde fiziksel engellilik, eğitim durumu/ seviyesi, genç ve yaşlı olmaya dayalı ayrımcılık türleri, yukarıdaki ifadelerle göre daha az oranda yaşanan ayrımcılık türleri arasında olduğu görülmektedir.

Resim 4: Bölgelere Göre En Yoğun Yaşanan Ayrımcılık Türleri

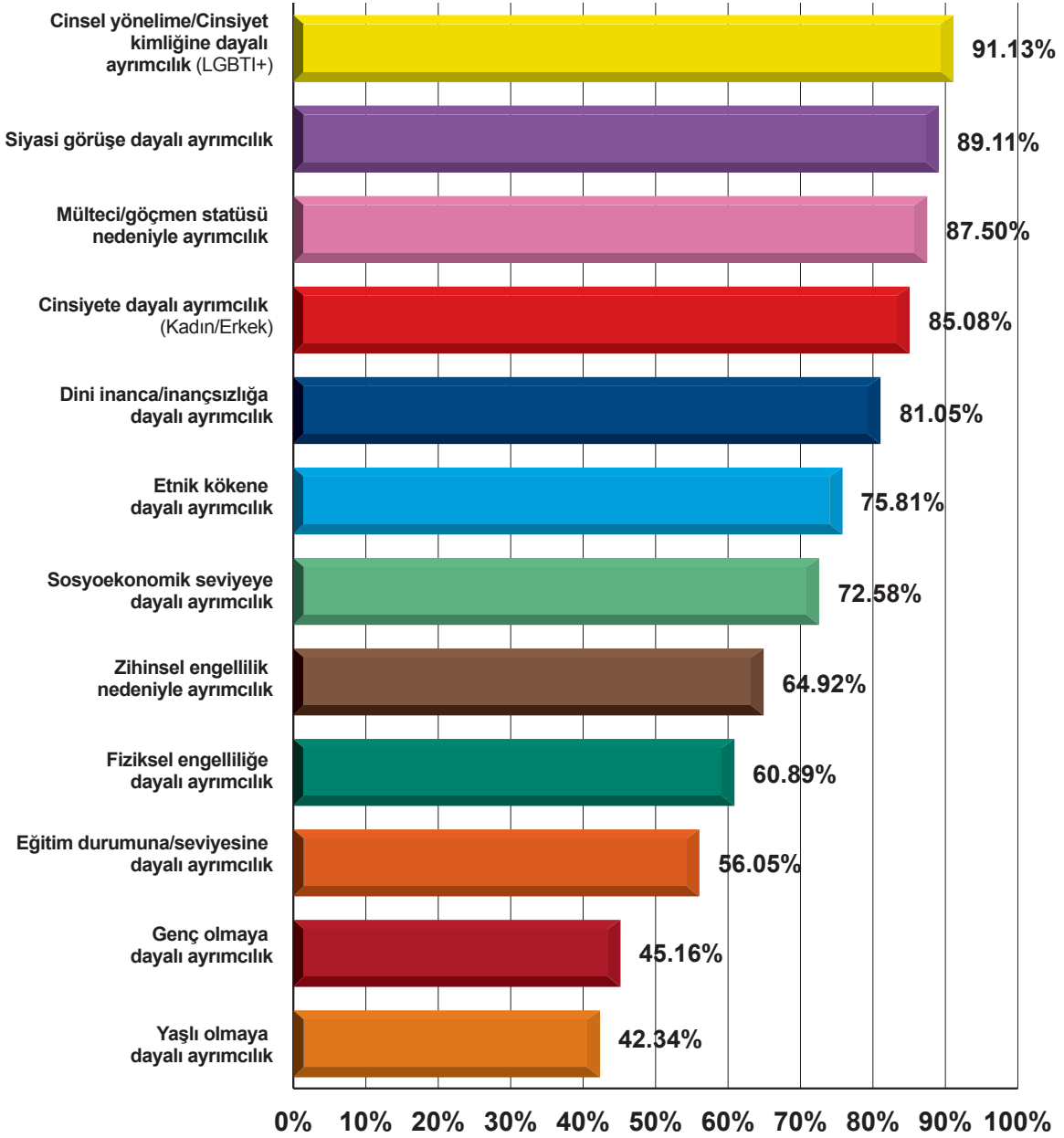

Bölgelere göre incelendiğinde, gençlik çalışanları için Türkiye'deki tüm bölgelerde cinsel yönelime ve cinsiyet kimliğine yönelik ayrımcılığın ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Siyasi görüşe dayalı ayrımcılığın da yine tüm bölgelerde öne çıktığı tespit edilmiştir. **Gençlik çalışanları, yaklaşık 10 yıldır Türkiye'nin önemli tartışma konularından biri olan mülteci/göçmen konusunu Doğu ve Gündeydoğu Anadolu bölgeleri hariç diğer bölgelerde, ayrımcılık yaşanan en önemli 3 konudan biri olarak görmektedir.**

Tablo 6: Yaş Gruplarına Göre Ayrımcılık Türleri

Gençlik çalışanları yaş gruplarına göre incelendiğinde ayrımcılık türlerinden cinsel yönelime ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığın tüm yaş gruplarında ilk üç sırada yer aldığı gözlenmektedir. **Türkiye'deki gençlik çalışanları için siyasi görüşe dayalı ayrımcılık algısının, 26 yaş ve üzeri gruplarda var olduğu, mülteci/göçmen statüsü nedeniyle ayrımcılık yaşandığı algısının ise 45 yaşa kadar olan gruplarda karşılık bulduğu belirlenmiştir. 46 yaş ve üzerinde ise, dini inanca ya da inançsızlığa dayalı ayrımcılığın ilk üç arasına girdiği görülmüştür.**

Ayrımcılık türleri arasında belirtilen ifadelere Genellikle ve Çok Sık cevaplarını bir arada değerlendirdiğimizde sıralamanın değişmediği, ancak oransal değerlerin daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

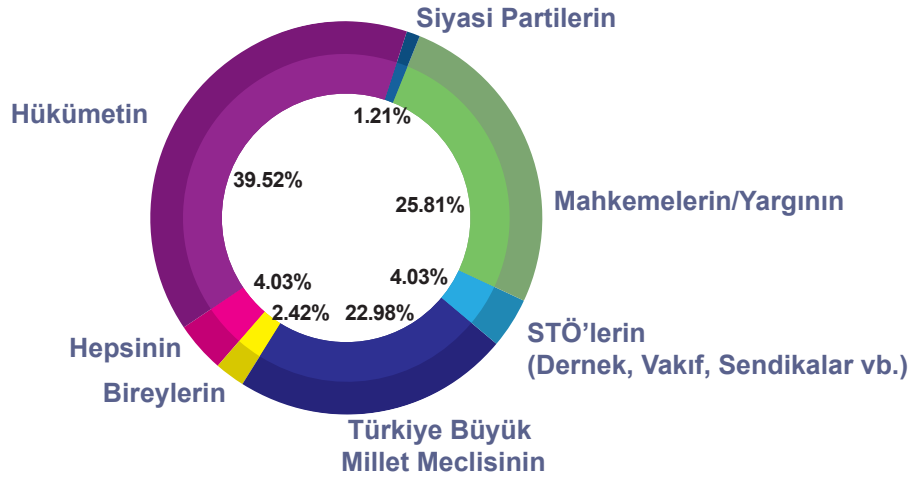
Gençlik Çalışanlarına Göre İnsan Haklarının Temin Edilmesi ve Korunması Görevi Kim(ler)in Sorumluluğundadır?

Türkiye’de insan haklarının temin edilmesi ve korunması konusundaki görev gençlik çalışanlarının %63,71’ine göre hükümete, bağımsız mahkemelere ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne (TBMM) verilmiştir.

Gençlik çalışanları insan haklarının TBMM, hükümet ve bağımsız mahkemeler tarafından korunması gerektiğini düşünürken bu konuda sivil toplum kuruluşlarına görev düştüğüne inanan gençlik çalışanı oranı ise sadece %4,03’tür. **Sivil toplum sektörünün aktörü olmalarına rağmen kendilerine ve kuruluşlarına insan haklarının korunması konusunda görev yükleyen gençlik çalışanı sayısı oldukça azdır.**

Şekil 11: İnsan Haklarının Temini ve Korunması Görevi

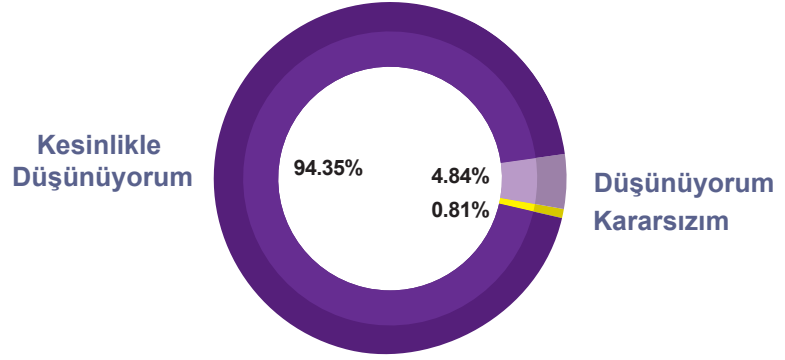
Soru: Sizce ülkemizde insan haklarını -temin etme ve koruma görevi- esasen hangi kurumun ana sorumluluğudur?

Gençlik Çalışanlarının İnsan Hakları Konusunda Toplumun Bilinçlendirilmesiyle İlgili Düşünceleri

Araştırmada, gençlik çalışanlarının %99'u, insan hakları konusunda toplumun bilinçlendirilmeye ihtiyaç duyduğunu ifade etmektedir. Gençlik çalışanlarının toplum bilinçlendirilmesi gerektiği konusunda bu kadar yüksek oranda bir öneri sunmuş olmasına rağmen insan haklarının temin ve korunmasında sivil toplum kuruluşlarına görev verenlerin oranının %5'ten az olması alana dair eksik/yanlış algılar hakkında bizlere ipucu vermektedir.

Soru: Türkiye'de İnsan Hakları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

Gençlik çalışanlarına toplumun insan hakları konusunda nasıl bilinçlendirilmesi gerektiğini sorduğumuzda ankete katılanların %56,45'i bunun okullarda ve müfredata eklenecek dersler ile yapılması gerektiğini belirtmiştir. İkinci öneri olarak en çok yazılı basın ve görsel medyanın kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yazılı basın ve görsel medyayı önerenlerin oranı %18,95'tir. En çok önerilen yöntem olarak üçüncü sırada ise nefret söylemi ile mücadele konusunda daha fazla eğitim verilmesi gerektiğini belirtenlerin oranı ise %21,77' dir.

Tablo 7: Toplumsal Bilincinin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

Soru: İnsan hakları konusunda toplumun bilgi seviyesinin artırılması için toplumu hangi yöntemler ile bilgilendirmek verimli olacaktır? Sizin için en önemli ilk 3 maddeyi seçiniz.

	1. Önemli	2. Önemli	3. Önemli
Okullarda, müfredata insan hakları ile ilgili dersler eklenmeli	1 56.45%	2 16.13%	8.06%
Yazılı basın ve görsel medya yoluyla farkındalık çalışmaları yapılmalı	2 10.08%	1 18.95%	3 13.31%
Nefret söylemi ile mücadele konusunda daha fazla eğitim verilmeli	3 7.66%	3 12.90%	1 21.77%
STÖ'lerin bu alanda daha fazla proje yapmaları sağlanmalı	6.45%	11.69%	2 16.13%
Yüz yüze eğitim, atölye çalışmaları, konferans, seminerler düzenlenmeli	4.44%	11.69%	11.69%
İnsan hakları ile ilgili eğitim verebilecek gruplar oluşturulmalı	3 7.66%	9.27%	8.47%
Sosyal medyadan bilgilendirme ile farkındalık çalışmaları yapılmalı	4.44%	10.08%	9.27%
Sinema, tiyatro, oyun vs. ağırlıklı aktiviteler düzenlenmeli	1.61%	5.24%	3.63%
Sokaklara afişler asılmalı, evlere broşürler dağıtılmalı	0.81%	2.42%	5.65%
Online eğitim, seminerler düzenlenmeli.	0.40%	1.61%	2.02%

Bu tabloda bize göstermektedir ki, gençlik çalışanları insan hakları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi için kendilerine ve kuruluşlarına neredeyse hiç görev yüklememiştir. Çünkü STK'ların bu alanda daha fazla faaliyet/proje vb. çalışma yapmasını öneren gençlik çalışanı sayısı ankete katılanların sadece %16,13' dür.

Ayrıca yine yukarıdaki tabloya göre pandemi süreci ile başlayan sosyal izolasyon süreci ve önemi artan online eğitimlere rağmen, insan hakları konusundaki bilgilendirmelerin yüz yüze eğitimler ve faaliyetler ile yapılması gerektiği ön plana çıkarılmıştır. Sinema, tiyatro ve oyun gibi aktiviteler sanatsal faaliyetler, kamusal alanda afiş ve broşür çalışmaları ile online eğitim ve seminerler, bilgilendirme çalışmaları konusunda her üç önem sırasında düşük puanlar almışlardır.

	Genel Değerlendirme
Okullarda, müfredata insan hakları ile ilgili dersler eklenmeli	80.65%
Yazılı basın ve görsel medya yoluyla farkındalık çalışmaları yapılmalı	42.34%
Nefret söylemi ile mücadele konusunda daha fazla eğitim verilmeli	42.34%
STÖ'lerin bu alanda daha fazla proje yapmaları sağlanmalı	34.27%
Yüz yüze eğitim, atölye çalışmaları, konferans, seminerler düzenlenmeli	27.82%
İnsan hakları ile ilgili eğitim verebilecek gruplar oluşturulmalı	25.40%
Sosyal medyadan bilgilendirme ile farkındalık çalışmaları yapılmalı	23.79%
Sinema, tiyatro, oyun vs. ağırlıklı aktiviteler düzenlenmeli	10.48%
Sokaklara afişler asılmalı, evlere broşürler dağıtılmalı	8.87%
Online eğitim, seminerler düzenlenmeli	4.03%

Türkiye'de Gençlik Çalışanlarının Hak Temelli Çalışma Algısı Araştırması gençlik çalışanlarının İnsan hakları konusunda toplumun bilgi seviyesinin artırılması için tercih edilen yöntemleri genel olarak değerlendirdiğimizde örgün eğitimin en önemli yöntem olduğu görülmektedir. Bu arada nefret söylemi ile mücadelenin ilk 3 içerisinde yer alması oldukça önemlidir. Toplumun bu nefret söylemi ile kutuplaştığını, sonucunda da insan hakları değerlerinin zarar gördüğünü söyleyebiliriz. Gençlik çalışanları nefret söylemleri konusunda bilinçlenme için eğitimin önemli bir yöntem olduğunu ifade etmektedirler.

Sivil Toplum Örgütlerinin de bu bilinçlendirme sürecinde daha aktif rol alması gerektiği de sonuçlar arasında görülmektedir.

Gençlik Çalışanlarına Göre En Önemli Evrensel Haklar

Günümüzün demokratik toplumlarında, insan hakları çerçevesini ve kurallarını belirleyen 10 Aralık 1948 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yer alan maddelere ilişkin katılımcılar, bir önem sırası belirlemişlerdir.

Gençlik çalışanlarına göre, Bildirge'nin 2'nci, 1'inci, 18'inci ve 7'nci maddeleri insan hakları konusunda en önemli maddeler olarak öne çıkarılmıştır. Cevaplarda, özgürlüklerin korunması, eşitliğin sağlanması, ayrımcılığın kaldırılması gibi insan onurunu gözeten maddeler öne çıkarılmıştır.

İnsanların toplumsal yaşamda maddi ve manevi olarak varlığını destekleyen aynı zamanda gençlerinde en önemli problemlerinden biri olan eğitim hakkı, eşit işe eşit ücret hakkı vb. haklar gençlik çalışanları tarafından en önemli haklar olarak görülmemektedir. Ankete katılan gençlik çalışanlarından sadece %7,66' sı eşit işe eşit ücret hakkının önemli olduğunu düşünürken eğitim hakkının önemli olduğunu düşünen gençlik çalışanı oranı ise %13,31' dir.

Tablo 8: Gençlik Çalışanlarına Göre En Önemli Evrensel Haklar

Soru: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde bulunan aşağıdaki maddelerden size göre önem sıralamasındaki ilk 3 maddeyi işaretler misiniz?

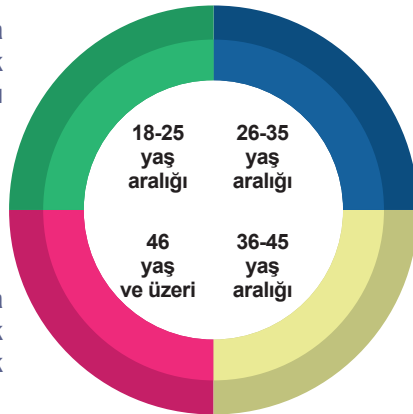
		Oran
2. Madde	Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.	86.69%
1. Madde	Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.	73.79%
18. Madde	Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır.	43.95%
7. Madde	Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunmaya hakkı vardır. Herkes, bu bildirgeye aykırı herhangi bir ayrımcılığa ve ayrımcı kışkırtmalara karşı eşit korunma hakkına sahiptir.	42.34%
26. Madde	Herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitim, en azından ilk ve temel eğitim aşamasında parasızdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitim herkese açıktır. Yüksek öğretim, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.	13.31%
6. Madde	Herkesin, nerede olursa olsun, yasa önünde bir kişi olarak tanınma hakkı vardır.	12.50%
11. Madde	Kendisine bir suç yüklenen herkes, savunması için gerekli olan tüm güvencelerin tanıdığı açık bir yargılama sonunda, yasaya göre suçlu olduğu saptanmadıkça, suçsuz sayılır...	8.06%
23. Madde	Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır.	7.66%
21. Madde	Herkes, doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilciler aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir. Herkesin ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkı vardır. Halkın iradesi hükümet otoritesinin temelidir.	6.45%
10. Madde	Herkesin, hak ve yükümlülükleri belirlenirken ve kendisine bir suç yüklenirken, tam bir şekilde davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından hakça ve açık olarak görülmesini istemeye hakkı vardır.	5.24%

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde Önemli Görülen Maddelerin Bölgelere Göre Dağılımı

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde Önemli Görülen Maddelerin Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Özgürlüklerden Yararlanma
Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Özgürlüklerden Yararlanma
Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Özgürlüklerden Yararlanma
Eşitlik
Yasa Önünde Eşitlik

Eşitlik
Özgürlüklerden Yararlanma
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Gençlik Çalışanlarına Göre En Çok İhlal Edilen Evrensel Haklar

Ankete katılan gençlik çalışanlarına göre Türkiye’de, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesiyle belirlenmiş haklardan en çok ihlal edilen haklar sıralamasında %75,81 ile 2. Madde, yani özgürlüklerden eşit yararlanma hakkı yer almaktadır. En çok ihlal edilen haklar sıralamasında ikinci sırada ise %51,61 oranıyla “herkes yasalar önünde eşittir” beyanına dair ihlaller yaşanmaktadır.

Diğer evrensel haklarda olduğu gibi gençleri ve dolayısıyla gençlik çalışanlarını doğrudan ilgilendirmesini beklediğimiz hak ihlallerinden 23. Madde “eşit işe eşit ücret” ve 26. Madde “eğitim hakkı” ile ilişkili hak ihlalleri gençlik çalışanlarının gündemindeki ilk üç hak ihlali arasına girememiştir. Ankete verilen yanıtlara göre gençlik çalışanlarının sadece %19,76’sı eşit işe eşit ücret konusunda hak ihlalleri yaşandığını düşünürken yine anketi dolduranlardan sadece %8,87’si eğitim hakkını öncelikli olarak gündemine almaktadır.

Tablo 9: Türkiye’de En Çok İhlal Edilen İnsan Hakları Maddeleri

Soru: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde bulunan aşağıdaki maddelerden ülkemizde -en çok ihlal edildiğini düşündüğünüz- 3 maddeyi belirtir misiniz?

		Oran
2. Madde	Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.	75.81%
7. Madde	Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunmaya hakkı vardır. Herkes, bu bildiğe aykırı herhangi bir ayrımcılığa ve ayrımcı kısırtmalara karşı eşit korunma hakkına sahiptir.	51.61%
18. Madde	Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır.	42.34%
1. Madde	Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.	30.24%
11. Madde	Kendisine bir suç yüklenen herkes, savunması için gerekli olan tüm güvencelerin tanındığı açık bir yargılama sonunda, yasaya göre suçlu olduğu saptanmadıkça, suçsuz sayılır...	23.39%
23. Madde	Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır.	19.76%
10. Madde	Herkesin, hak ve yükümlülükleri belirlenirken ve kendisine bir suç yüklenirken, tam bir şekilde davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından hakça ve açık olarak görülmesini istemeye hakkı vardır.	18.15%
6. Madde	Herkesin, nerede olursa olsun, yasa önünde bir kişi olarak tanınma hakkı vardır.	17.74%
21. Madde	Herkes, doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilciler aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir. Herkesin ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkı vardır. Halkın iradesi hükümet otoritesinin temelidir.	12.10%
26. Madde	Herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitim, en azından ilk ve temel eğitim aşamasında parasızdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitim herkese açıktır. Yüksek öğretim, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.	8.87%

Hangi evrensel hakların ihlal edildiğine dair gençlik çalışanlarının görüşlerini bölgesel olarak incelediğimizde Karadeniz Bölgesi hariç, tüm bölgelerdeki gençlik çalışanları, 'özgürlüklerden yararlanma' hakkının Türkiye'de en çok ihlal edilen haklardan biri olduğunu vurgularken, yasalar önünde eşitlik hakkının ihlali tüm bölgelerdeki gençlik çalışanları tarafından ilk üç sırada vurgulanmıştır.

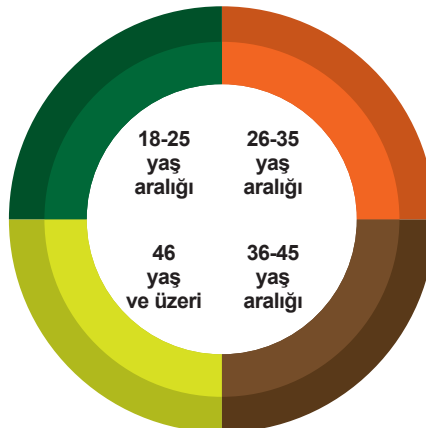
Resim 5: Bölgelere Göre İhlal Edilen Evrensel Haklar

Farklı sıralamalarda olsa da benzer hak ihlalleri tüm bölgelerdeki gençlik çalışanları tarafından dile getirilirken, çalışma hakkı konusunda önemli derecede hak ihlali yaşandığını belirten gençlik çalışanları sadece Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde yer almaktadır. Çalışma hakkına dair önemli derecede hak ihlali yaşandığını diğer bölgelerdeki gençlik çalışanları dile getirmemiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde İhlal Edildiği Düşünülen Maddelerin Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Özgürlüklerden Yararlanma
Yasa Önünde Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Özgürlüklerden Yararlanma
Yasa Önünde Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Özgürlüklerden Yararlanma
Yasa Önünde Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Özgürlüklerden Yararlanma
Yasa Önünde Eşitlik
Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Gençlik Çalışanlarına Göre “Gençlik Hakları” (Yaş Ayrımcılığı)

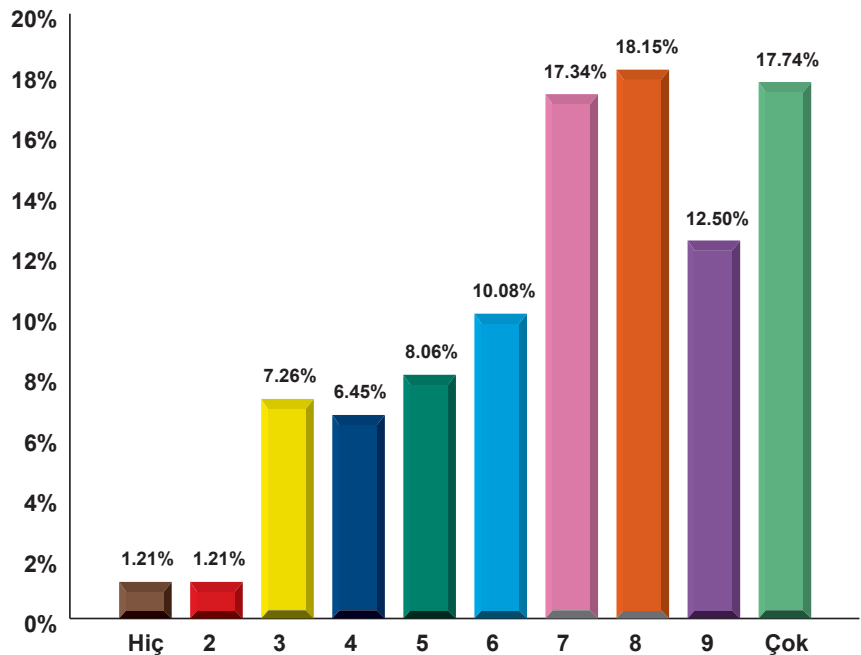
Gençlik Hakları kavramı gerek Avrupa’da gerekse Türkiye’de oldukça yakın bir zamanda hak olanı olarak araştırmalarda yer almaktadır. Dünya genelindeki örneklerine bakıldığında Avustralya, Amerika gibi kıtalarda bu konuda geçmiş yıllarda çalışmalar yapılmış olsa da Avrupa kıtası ve Türkiye’ye bakıldığında gençlerin yaş ayrımcılığına maruz kalmaması için yürütülen çalışmalar gençlik hakları temelinde neredeyse hiç yapılmamıştır. Sadece yakın zamanda nadir örnek çalışmalara ulaşılabilmektedir.

Gençlik Hakları kavramı gençlerin, sadece yaşlarının küçük olmasından dolayı deneyimsiz, bilgisiz, tutarsız ve belirli konuları ve/veya imkanları hak etmeyen kişiler olarak görülmesi üzerine yaşanan sorun ve olumsuzlukların aşılması için yürütülen hak temelli çalışmalar olarak adlandırılmaktadır.

Araştırmaya katılan gençlik çalışanlarının büyük bir çoğunluğu, Türkiye’deki gençlere hayatlarının herhangi bir alanında yaşlarından dolayı ayırım yapıldığını vurgulamaktadır. 10’lu skala kapsamında, 7-10 değerleri üzerinden katılımcıların %65,73’ü gençlere ayrımcılık yapıldığını belirtmişlerdir. 1-4 değerleri üzerinden, katılımcıların %16,13’ü gençlerin yaş ayrımcılığına maruz kalmadığını aktarırken, geri kalan yaklaşık %18’lik gençlik çalışanı kesimi ise gençlerin ayrımcılıkla karşılaşılıp karşılaşılmadığı konusunda kararsız tutum sergilemiştir.

Şekil 12: Gençlere Yönelik Yaş Ayrımcılığına Yönelik Görüşler

Soru:
Türkiye’de gençlere yönelik yaş ayrımcılığı (yetişkinlere göre yaşlarının küçük olmasından dolayı negatif tutuma maruz kalmaları) yapıldığını düşünüyor musunuz?

Gençlik Çalışanlarının Kendilerine Dair Ayrımcılık Algısı

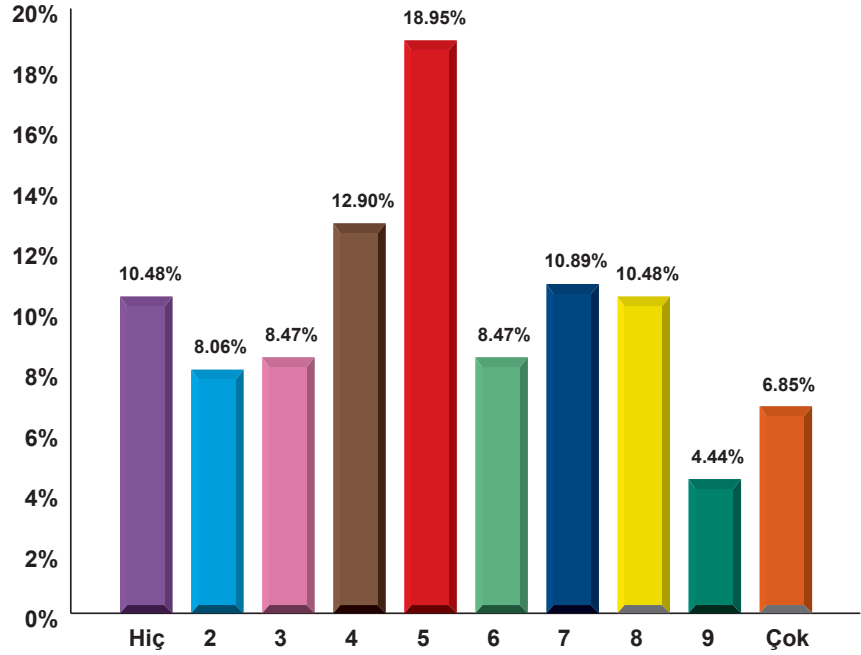
Anketimize katılan gençlik çalışanlarına göre, Türkiye'deki gençlere yönelik ayrımcılığın boyutu çok daha fazla iken, bir gençlik çalışanı olarak kendilerine yönelik ayrımcılık algısı daha düşük görülmektedir.

Araştırmanın katılımcısı olan gençlik çalışanlarının önemli bir kısmının (%75'i) 18-35 yaş arasındaki gençler olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda kendilerine ayrımcılık yapıldığını düşünenlerin (7-10 skalası) oranı sadece %32,66'dır. Bu da bizlere gösteriyor ki, gençlik çalışanı olan gençler daha az ayrımcılığa maruz kaldığını düşünmektedir.

Ankete katılanlardan %39,92'si gençlik çalışanı olmalarından dolayı herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadığını düşünmektedir. Aynı sorudaki kararsızların oranı ise %28'dir.

Şekil 13: Gençlik Çalışanlarına Yönelik Ayrımcılığa Dair Görüşler

Soru:
Türkiye'de genel olarak düşündüğünüzde herhangi bir konuda gençlik çalışanlarına ayrımcılık yapıldığını düşünüyor musunuz?

Gençlik çalışanlarının mesleklerinden dolayı ayrımcılık yaşadığını belirtenlerin oranı %32,66 iken ankete katılanlara neden ve ne tür ayrımcılıkla karşılaştıklarını sorduğumuzda %60,49'u "gençlik çalışanı tanımının toplumsal yaşam içinde mesleki anlamda bilinirliğinin ve yerinin olmadığını" belirtmiştir. Bu durum gençler ve onların aileleri tarafından kabul edilmediklerinin bir göstergesidir.

Gençlik çalışanlarının mesleklerinden dolayı en yoğun ayrımcılığa maruz kaldıklarını düşündükleri ikinci başlık ise "kamu kurum ve kuruluşlarında mesleki anlamda bilinirlikleri ve yeri konusunda" maddesini belirten gençlik çalışanlarının oranı %32,10'dur. Bu oranın toplumsal açıdan yaşanan göz ardı edilme durumunun yaklaşık yarısına denk gelmesi kamunun, gençlik çalışanı algısında toplumun çok önünde olduğunun göstergesidir. Bu sevindirici duruma paralel olarak sadece kamu kurumları nezdinde düşünüldüğünde; gençlik çalışanlarının faaliyetlerinin önemli bir bölümünde kamu kurumlarıyla iş birliği yapmaları ve buna rağmen tanınma konusunda sorun yaşamaları hala daha kamu kurumlarının ve kamu personelinin gençlik çalışmaları konusunda iyileştirmeye ve bilinçlendirmeye ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

Aynı soru içerisinde dikkat çeken diğer bir oran ise gençlik çalışanlarının önceki bölümlerde yer alan yanıtlarında gelir elde etme ve istihdam konusunda önemli derecede kaygıları olmasına rağmen sosyal hakları konusunda ayrımcılığa uğradığını düşünen gençlik çalışanları oranının sadece %8,64'te kalmasıdır. Bunun sosyal haklar konusunda ayrımcılığının az olmasından mı yoksa önem derecesi olarak henüz ilk sıralarda yer almamasından mı kaynaklandığı tespit edilememiştir.

Tablo 10: Gençlik Çalışanlarına Yönelik Ayrımcılık Türleri

Soru: Türkiye’de Gençlik Çalışanlarına Ayrımcılık yapıldığını belirttiniz. Lütfen nasıl/ne tür ayrımcılıklar yapıldığını düşündüğünüzü ayrıntılı olarak yazınız.

	Oran
Gençlik çalışanı tanımının toplum içinde mesleki anlamda bilinirliği ve yeri olmaması.	60.49%
Gençlik çalışanı tanımının kamu kurum ve kuruluşlarında mesleki anlamda bilinirliği ve yeri olmaması.	32.10%
Devlet Kurumlarının siyasi iklime bağlı olarak gençlik çalışanlarına ve bu alanda hizmet veren kurumlara ayrımcılık yapması.	30.86%
Gençlik çalışanlarının yapmış olduğu proje çıktılarının yeterli derecede önemslenmemesi, dikkate alınmaması.	22.22%
Genç gençlik çalışanlarına kendi kurumlarında güven duygusunun az olması.	19.75%
Gençlik çalışanlarının hayata bakış farklılıkları nedeniyle anlaşılabilmesi.	13.58%
Gençlik çalışanlarının özellikle kamuda liyakat yetersizliği.	11.11%
Genç yaş gönüllülerin yaptıkları işlerin dikkate alınmaması.	9.88%
Gençlik çalışanlarının sosyal haklarını koruyan bir sistem olmaması.	8.64%
Gençlik çalışmaları yapan kurumlarda kendi bünyesindeki gençlik çalışanlarına karşı eşit davranış sergilenmemesi.	4.94%
Gençlik çalışmaları yapan kurumlarda deneyim aktarma ve eğitim yetersizliği.	3.70%

Gençlik Çalışanlarına Göre Gençlerin Yaşadığı Ayrımcılık Türleri

Türkiye'deki 15-35 yaş arası gençlerin kamusal yaşamda ne tür ayrımcılıkla karşılaştıkları anketimize katılan gençlik çalışanlarına sorulduğunda, katılımcıların %49,19'u, gençlerin ev kiralama veya satın alma konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele görmediğini; %48,79'u çalışma hayatında gençlerin maaş ve terfi konusunda eşitsizliğe maruz kaldığını ve %47,98'i gençlerin siyasi partilerde karar alma süreçlerine katılım konusunda yetişkinlere oranla eşit uygulamaya tabii olmadıklarını aktarmıştır.

Tablo 11: Gençlere Yönelik Ayrımcılığa Dair Katılım Oranları

Soru: Türkiye'deki gençleri (15-35 yaş) düşündüğünüzde aşağıdaki ifadelere katılım durumunuzu belirtiniz.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Gençlere, yetişkinlere gösterildiği kadar saygı gösterilmiyor.	2.42%	8.06%	15.32%	43.55%	30.65%
Gençlere, mağazalarda yetişkinlere oranla eşit hizmet verilmiyor.	6.85%	29.84%	26.61%	27.02%	9.68%
Gençlere, karar verme becerileri yetişkinlere oranla yeterli değilmiş gibi davranılıyor.	1.61%	3.23%	9.68%	43.55%	41.94%
Gençlere, sözlerine güvenilmez bireylermiş gibi davranılıyor.	2.02%	7.66%	15.73%	42.34%	32.26%
Gençlere, yetişkinler tarafından küçük düşürücü lakaplar takılıyor ya da hitaplar kullanılıyor.	4.03%	14.52%	23.79%	35.48%	22.18%
Gençlere, yetişkinler tarafından tehdit/taciz uygulanıyor.	3.23%	12.90%	20.16%	40.32%	23.39%
Gençlere, güvenlik konularında yetişkinlere oranla öncelikli şüpheli gözüyle bakılıyor.	2.82%	8.87%	14.92%	43.55%	29.84%
Gençlere, çalışma hayatında maaş, terfi gibi konularda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	2.82%	6.05%	9.68%	32.66%	48.79%
Gençlere, iş başvurularında/işe kabul edilme konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	2.42%	9.27%	12.10%	34.68%	41.53%
Gençlere, sağlık alanında/hizmetlerinde yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	12.90%	23.79%	27.42%	24.60%	11.29%
Gençlere, bankacılık alanında/hizmetlerinde yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	11.69%	22.58%	25.40%	22.98%	17.34%
Gençlere, bir semtte ev kiralama veya satın alma noktasında yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	1.21%	2.42%	7.66%	39.52%	49.19%
Gençlere, okul (lise-üniversite) yönetimi/daresine katılım konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	3.63%	4.44%	12.90%	37.90%	41.13%
Gençlere, yerel yönetimlere (belediye meclisi vb.) katılım konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	2.42%	6.05%	12.50%	35.08%	43.95%
Gençlere, merkezi yönetime (TBMM, Bakanlık vb.) katılım konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	2.82%	4.84%	11.29%	33.87%	47.18%
Gençlere, siyasi partilerde karar alma süreçlerine katılım konusunda yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmıyor.	2.82%	5.65%	12.10%	31.45%	47.98%

Gençlik çalışanlarına göre gençlerin en az ayrımcılık yaşadığı konular; mağazalarda eşit muamele görmeme, sağlık alanında yetişkinlere oranla eşit muamele yapılmaması, bankacılık hizmetlerinden yararlanma konularında eşit muamele yapılmaması. **Genel olarak tüm seçeneklerdeki ayırım ifadelerine katılım oranı incelendiğinde %69 oranında 'Katılıyorum/Kesinlikle Katılıyorum' ortalamasının olduğu görülmektedir. Bu da gençlere yaşlarından dolayı ayrımcılık yapıldığını düşünüyorum sorusundaki %65,73 oranı ile örtüşmektedir.**

Resim 6: Bölgelere Göre Gençlere Yönelik Ayrımcılık Türleri

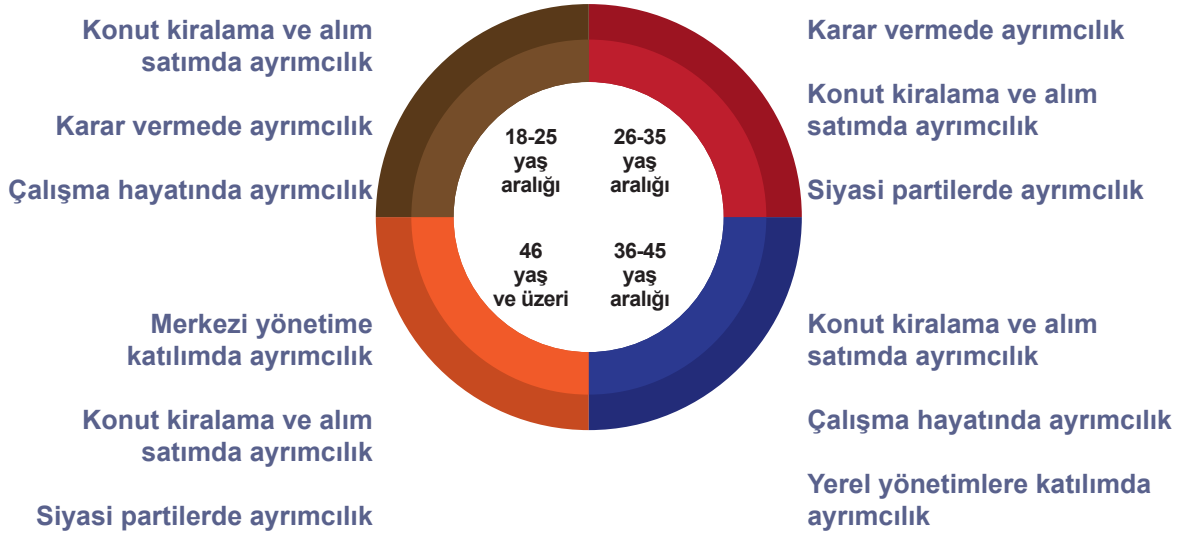

Gençlik çalışanlarının hangi konularda gençlere ayrımcılık yapıldığını düşündüklerini sordüğümüzda ve aldığımız yanıtları bölgesel olarak incelediğimizde Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde faaliyet gösteren gençlik çalışanları ilk sırada gençlerin çalışma hayatında ayrımcılık yaşadığını belirtmişlerdir. Diğer bölgelerde bu ayrımcılık türü ilk sırayı almazken, söz konusu iki bölge dışındaki tüm bölgelerde ilk sırada gençlerin konut kiralama ve alım satımında ayrımcılık yaşadığı belirtilmiştir.

Bu yanıtlar bölgelere göre incelenen hangi evrensel hakların ihlal edildiğini düşünüyorsunuz sorunun yanıtı ile paralellik göstermektedir. Çünkü hangi evrensel hakların ihlal edildiğini düşünüyorsunuz sorusuna verilen yanıtlar içerisinde çalışma hakkının ihlal edildiğini belirten gençlik çalışanları sadece Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yer almaktaydı.

Tablo 12: Gençlerin Yaşadıkları Ayrımcılığa Dair Farklı Yaş Gruplarındaki Gençlik Çalışanlarının Yaklaşımı

Gençlik Çalışanlarının Mesleklerine Dair Öz Değerlendirmeleri

Araştırmada, gençlik çalışanı kavramının bilinirliği, gençlik çalışanlarına mesleki gelişim konusundaki eğitim ve destek, gençlik çalışanı olmak isteyenlere eğitim ve destek içeren ilk üç sorun hakkında, ankete katılanların yaklaşık %70'i yeterli desteğin sağlanamadığı ve bu konuda, gençlik çalışanlarının şikayetçi olduğunu belirtiyor.

Ankete katılanlar, gerek gençlik çalışanları tarafından bireysel olarak gerekse gençlik çalışmaları alanında hizmet veren kamu ve özel kurumlarda; cinsiyet, din, mezhep, siyasi düşünce ve etnik kökenlerine göre %35 oranında faaliyetlerden yararlanmak isteyen gençlere ayrımcılık yapıldığı düşünülmektedir. Bu iki ifadede kararsız kitlenin %28 gibi yüksek bir oranda olması, ayrımcılığa maruz kalma tedirginliğinin sonucu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 13: Gençlik Çalışanlarının Mesleklerine Dair Öz Değerlendirmeleri

Soru: Türkiye'deki gençlik çalışanlarını düşündüğünüzde aşağıdaki ifadelere katılım durumunuzu belirtiniz.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Türkiye'de "gençlik çalışanı" kavramı yaygın şekilde biliniyor.	27.42%	47.58%	11.69%	9.27%	4.03%
Türkiye'de gençlik çalışanlarına mesleki gelişim konusunda yeterli eğitim desteği veriliyor.	25.00%	49.19%	12.50%	8.87%	4.44%
Türkiye'de gençlik çalışanı olmak isteyenler için yeterli eğitim ve alt yapı bulunuyor.	24.19%	43.95%	16.13%	8.87%	6.85%
Türkiye'de gençlik çalışanları tarafından faaliyetlerden yararlanan gençlere karşı; cinsiyet, din, mezhep, siyasi düşünce, etnik kökenlerine göre ayrımcılık yapılıyor.	12.10%	24.19%	28.23%	22.18%	13.31%
Türkiye'de gençlik çalışmaları yapan kurum/kuruluşlar tarafından faaliyet/projelerine başvuran gençlere karşı; cinsiyet, din, mezhep, siyasi düşünce, etnik kökenlerine göre ayrımcılık yapılıyor.	12.50%	22.18%	28.23%	26.21%	10.89%
Türkiye'de gençlik çalışmalarının yetersiz olması, gençlerin bu faaliyetlerden yararlanma konusunda ilgisizliğinden kaynaklanıyor.	15.73%	23.79%	22.98%	25.81%	11.69%
Türkiye'de gençlik çalışmalarının yetersiz olması gençlik çalışanlarının az olmasından kaynaklanıyor.	7.66%	18.95%	17.74%	37.90%	17.74%
Türkiye'de gençlik çalışmalarının yetersiz olması gençlik çalışanlarının yeterli mesleki eğitime sahip olmamasından kaynaklanıyor.	4.03%	19.35%	25.00%	37.10%	14.52%

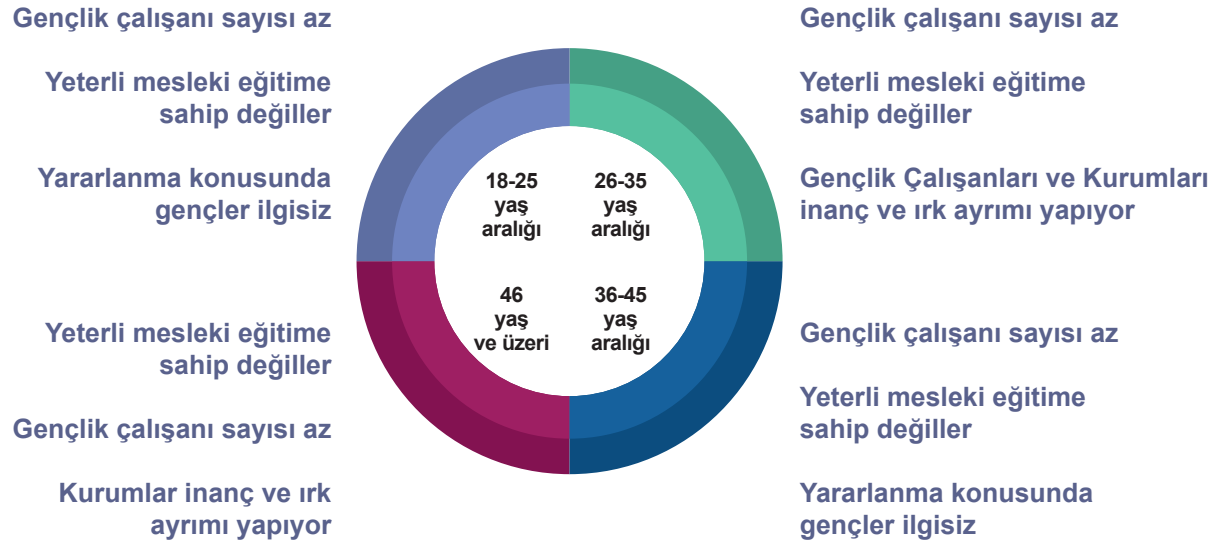
Aynı soruda katılımcıların %55,64'ü Türkiye'de gençlik çalışmalarının yetersiz (beklenen seviyede olmaması) olmasının gençlik çalışanı sayısının az olmasından kaynaklandığını düşünüyor. Bunun yanında ikinci neden olarak gençlik çalışanlarının yeterli mesleki eğitime sahip olmadığını düşününlerin oranı da %51,62'dir. Bu sonuçlara bakıldığında, Türkiye'deki gençlik çalışmalarını güçlendirmek için doğru ve etkin şekilde gençlik çalışanlarına mesleki eğitim verilmesi en acil ihtiyaç olarak görülmektedir.

Resim 7: Gençlik Çalışanlarının Mesleklerine Dair Öz Değerlendirmesinde Bölgesel Yaklaşım

Gençlik çalışanlarının mesleklerine dair öz değerlendirmelerini bölgesel dağılıma göre incelediğimizde Ege ve Karadeniz Bölgeleri ilk olarak gençlik çalışanlarına yeterli mesleki eğitim sunulması gerektiğini düşünürken diğer 5 bölge ise ilk olarak gençlik çalışanı sayısının artırılması gerektiğini düşünüyor.

Tablo 14: Gençlik Çalışanlarının Mesleklerine Dair Öz Değerlendirmesinde Yaş Grubu Yaklaşımları

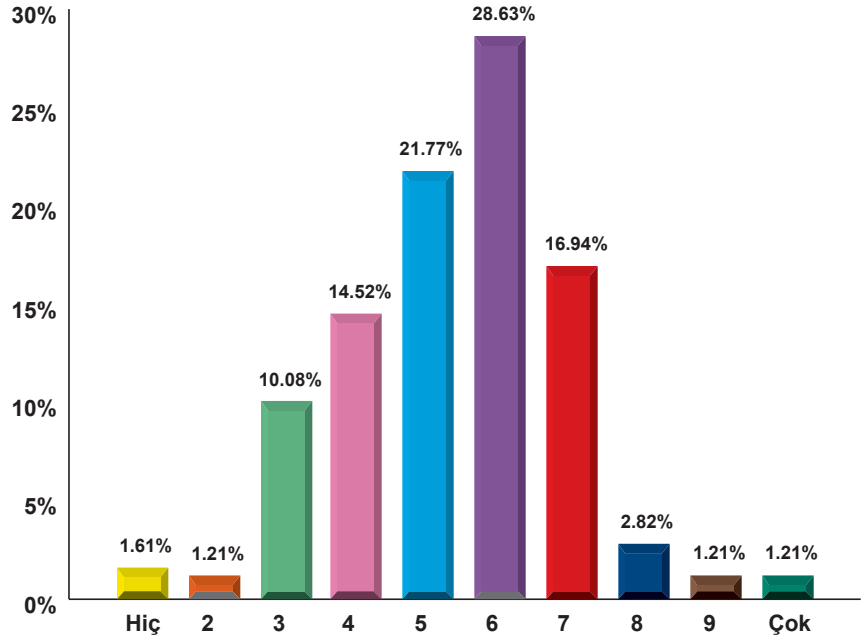

Ele aldığımız öz değerlendirmeye yönelik soruya yaş grupları dağılımı olarak bakıldığında, her yaş grubunda "gençlik çalışanı sayısının" az olduğunun ifade edildiği görülmektedir. Benzer şekilde gençlik çalışanlarının yeterli mesleki eğitime sahip olmadıkları görüşü de her bir grupta ilk üç arasında yer almıştır. Kurumların inanç ve etnik köken ayrımcılığı yaptığını belirtenlerin yanında, gençlik çalışanlarının da bireysel olarak inanç ve ırk üzerinden ayrımcılıkta bulunduğu iki farklı yaş grubu tarafından vurgulanmıştır.

Gençlik Çalışanlarının Türkiye'deki Gençlik Çalışmalarının Başarı Düzeyi Hakkında Görüşleri

Şekil 14: Gençlik Çalışmalarının Bugüne Kadar Sağladığı Başarı Düzeyi

Soru:
Türkiye'de gençlik çalışmalarının geldiği noktayı ne kadar başarılı buluyorsunuz?

Ankete katılan gençlik çalışanlarına, Türkiye'deki gençlik çalışmalarının bugüne kadar geldiği noktayı ne kadar başarılı buluyorsunuz diye sorduğumuzda çok yüksek oranda bir kısmın kararsız kaldığı görülmektedir. Başarılı bulanların (10'luk skalada 8-10 arasında puan verenler) oranı toplam ankete katılanlar içerisinde sadece %5,24'tür. Bunun yanı sıra başarısız olduğunu (10'luk skalada 1-3 arasında puan verenler) belirtenlerin oranı ise %12,9'dur.

Katılımcıların %81,86'sı Türkiye'deki gençlik çalışmalarının başarısı konusunda çok olumlu ya da çok olumsuz (10'luk skalada 4-7 arasında puan verenler) görüş belirtmemiştir. Bu alandaki gelişmelerin takdir edildiği ama yeterli görülmediği şeklinde yorumlanabilir.

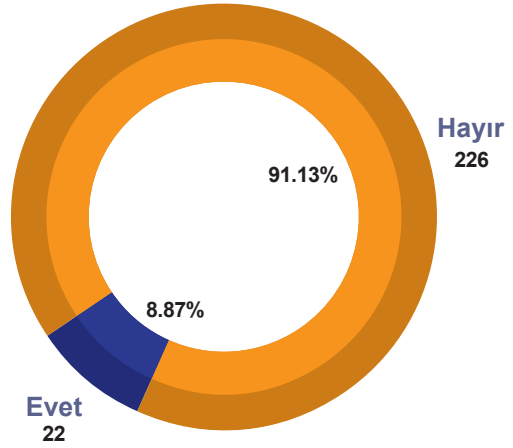

Gençlik Çalışanlarının, Bir Gencin Ayrımcılığa Uğranması Durumunda Hangi Kuruma/Nereye Başvurması Gerektiği Konusundaki Düşünceleri

Araştırmaya katılan gençlik çalışanlarının %91,13'ü, gençlerin herhangi bir konuda ayrımcılığa maruz kaldığında nereye başvurması gerektiğini bilmediklerini belirtmiştir. Bu durum ülkemizde oldukça yaygın şekilde yürütülen gençlik çalışmalarının gençleri ayrımcılıkla mücadele konusunda yeterli derecede bilgilendiremediğinin en açık örneğidir.

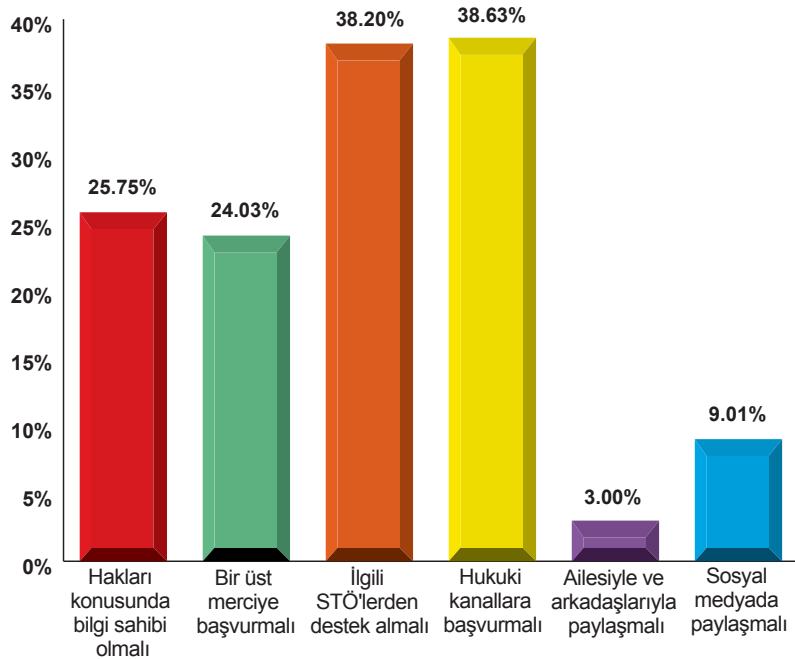
Soru: Sizce gençler herhangi bir konuda ayrımcılığa uğradıklarında hangi kuruma başvuracaklarını biliyorlar mı?

Aynı gençlik çalışanlarına, gençlerin ayrımcılığa uğraması durumunda ne yapması gerektiğini sorduğumuz açık uçlu soruda aldığımız yanıtların oransal dağılımı aşağıdaki gibidir. Bu soruda amaç, gençlerin ayrımcılıkla mücadele konusunda desteklenmesi için önemli bir aktör olacak gençlik çalışanlarının mevcut algı ve bilgi düzeylerini tespit etmektir.

Şekil 15: Ayrımcılığa Uğrayan Gençlerin Yapması Gerekenler

Soru: Herhangi bir konuda ayrımcılığa uğradığını düşünen genç sizce öncelikli olarak ne yapmalıdır?

Ayrımcılığa uğrayan gençlerin ilgili sivil toplum kuruluşlarından destek alması gerektiğini düşünen gençlik çalışanlarının oranı %38,20'dir. Bu da bizlere gösteriyor ki ayrımcılıkla mücadele konusunda hukuki yollara başvurmayı tavsiye edenlerin oranı sivil toplum kuruluşlarından destek almayı önerenlerin oranı ile aynıdır. Yaşanan ayrımcılığın ilgili kurum/kuruluştaki bir üst merci ile çözülebileceğini düşünen gençlik çalışanlarının oranı ise ankete katılan kişilerin yaklaşık ¼'ünü oluşturmaktadır. Tam olarak ifade edilmesi gerekirse bu oran %24,03'tür.

Konuyu sosyal medyaya taşıyarak çözüm bulunabileceğine inanın gençlik çalışanları oranı %9,01 ile sınırlı kalmıştır.

Gençlik Çalışanlarına Göre "Gençlik Hakları" Ne Demektir?

Araştırmada, gençlik çalışanlarına sorulan 'Sizce "Gençlik Hakları" ne demektir?' sorusuna verilen yanıtlarda genel bir ayrım olmaksızın insan hakları tanımının ön plana çıktığı görülmektedir. Bu yanıt, yaşam, eğitim, sağlık, barınma, çalışma hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü, örgütlenme hakkı, cinsiyet, din, dil, etnik köken gibi temel hakları içerdiği görülmektedir.

Bununla beraber, sorunun özünün 'genç yaş' olmasından kaynaklı olarak eğitim hakkının öncelikli olduğu gözlenmektedir. Genç yaş grubunun ülkenin geleceği olması nedeniyle başta eğitim olmak üzere kişisel gelişim konusunda doğru yönlendirilmesi gerektiği de vurgulanan ifadeler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak, gençlik çalışanlarının 'gençlik haklarına' daha bütünsel baktığını, yaştan bağımsız olarak insan haklarını merkeze aldıkları ifade edilebilir.

Soru: Gençlik çalışanı olarak görev aldığınız kurum/kuruluşun Türkiye'deki gençlik çalışmalarına en büyük/önemli katkısı nedir?

Gençlik çalışanlarına "Gençlik çalışanı olarak görev aldığınız kurum/kuruluşun Türkiye'deki gençlik çalışmalarına en büyük/önemli katkısı nedir?" şeklinde açık uçlu olarak sorulduğunda alınan cevaplar aşağıda özetlenmiştir.

Anketimizde temsil edilme imkânı bulan kurum/kuruluşların;

- Gençlere öz farkındalık yaratabilme konusunda hedefleri olduğu, gençlik hakları, ayrımcılıkla mücadele, eğitim ve Türkiye'deki etnik ayrımcılığa karşı projeler ürettikleri görülmektedir.
- Eğitim alanında ise; bireyin kendini yetiştirebilmesi için Türkiye'de yeterli eğitimi alma, yurtdışı ülkelere ziyaret kanalı sağlayarak hem eğitim hem de kültürel anlamda iletişim ve bakış açılarını geliştirme konusunda önemli bir görev üstlenmektedirler.
- Gençlerin nitelikli ve liderlik vasfına sahip bireyler olmaları için kendilerini ulusal, uluslararası platformlarda temsil etmelerini sağlayarak hayata karşı sorumluluklarını pekiştirmektedirler. Bu kurumların Türkiye'de gençliğin temsiliyeti noktasında en etkili kurumlar olduğu görülmektedir.
- Yapmış oldukları projelerde sadece insan odaklı değil, çevre, doğa ve diğer canlılara yönelik sorumluluk ve koruma noktasında da önemli projeler ürettiklerini paylaşmışlardır.
- Türkiye'de yaşayan genç mültecilerin topluma adaptasyonunu sağlamak ve eğitim alanında destek olmakla ilgili önemli projeler de üretmektedirler.
- Yapılan projelerde her bölgeden gençlerin katılıyor olması hem toplumsal anlamda kaynaşmayı hem de farklılıklarla yaşama konusunda gençlere önemli beceriler kazandırmaktadır. Aynı şekilde uluslararası projelerde bir araya gelmek de Türkiye'deki gençlerin yurtdışındaki gençlerle tanışması, hayata bakış noktasındaki farklılıkları, dil konusundaki eksiklikleri görerek gençlerin kendilerini geliştirmesine katkı sağlamaktadır.
- Son olarak gençler, bu çalışmalardan elde ettikleri birikimlerle hak ve özgürlüklere sahip çıkma noktasında daha güçlü bir duruş sergileyebilmektedir.
- Bu kurumların bir kısmı projelere dahil olan gençlerin yerel yönetimlerle bire bir çalıştıklarını, bu sayede karar alma süreçlerine aktif katıldıklarını da ifade etmişlerdir.

SONUÇ

Türkiye’de Gençlik Çalışanlarının Hak Temelli Çalışma Algısı Araştırması’nda Hrant Dink Vakfı Sivil Toplum Güçlendirme Programı 2019-2021 kapsamında Avrupa Birliği ve Hrant Dink Vakfı tarafından finanse edilen “Hak Temelli ve Kapsayıcı Gençlik Çalışmaları için Gençlik Organizasyonlarının Güçlendirilmesi” adlı projemizin bir faaliyeti olarak yapılan bu anket çalışması, Türkiye’deki kamu kuruluşları ve STK’larda görevli gençlik çalışanlarına yönelik 2020 yılının haziran-temmuz ayında online olarak uygulanmıştır.

2481 kurum/kişiyeye ulaştırılan anketimizde projemiz hakkında bilgi verilmiş, gençlik çalışanı olarak tanımlanan 248 kişi ile araştırma tamamlanmış ve raporlama yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarını genel olarak değerlendirdiğimizde;

- Gençlik çalışanlarının ağırlıklı olarak gençlerden oluştuğu,
- Eğitim seviyesi yüksek ve kendi branşında, kendi işini yapan profesyonel iş insanlarının bu alana sahip çıktığı,
- Gençlik çalışanlarının yüksek oranda gönüllülük esasına dayalı olarak görev aldıkları,
- Gençlik çalışanlarının deneyimlerini gözlemlediğimiz oldukça deneyimli kadrolardan oluştuğu,
- Gençlik çalışmalarında, dernek, vakıf, üniversiteler gibi bağımsız kurumların daha etkin olduğu görülmektedir.

Sahip olunan nitelikli insan kaynağına rağmen, daha fazla proje üretememe noktasında gençlik çalışanlarının karşılaştığı en önemli engelin; genelde mensubu oldukları dernek, vakıf, üniversiteler gibi bağımsız kurum ve kuruluşların, siyasi, dini inanç, düşünce yapısı ve etnik köken itibarıyla toplumca taraf olarak görülmelerinden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Aynı zamanda varolan gençlik çalışanı kadrolarının yeni nesil gençlik çalışanlarına deneyim ve birikimlerini aktarmada eksiklik yaşandığı tespit edilen diğer sonuçlardandır.

Gençlik çalışanlarının insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele konusunda bilgi birikimleri incelendiğinde toplumsal standartların üzerinde, daha duyarlı, çağı yakalamış ve vizyoner oldukları görülmektedir. Bununla sahip oldukları bu bilgi, beceri ve deneyimleri gençlere aktarma konusunda yetersiz kaldıkları görülmektedir. Hem bölgesel hem de yaş gruplarıyla değerlendirdiğimizde, bu durumun tüm alanlarda olduğunu görmekteyiz. Fakat, üretilen projelerin verimliliğini ölçümleyen, aynı konuda yeni projeler üreterek sürdürülebilirliğini sağlama konusunda yeterlilik problemi yaşandığı gözlenmiştir. Sürdürülebilirliği sağlayamama noktasında gerek maddi kaynakların eksikliği gerekse de gençlik çalışanlarının sayısal yetersizliği ön plana çıkmaktadır. Gençlik çalışanlarının sayısal yetersizliğindeki en büyük etken çoğunlukla gönüllülüğe dayanması ve bu anlamda hizmet veren bireylerin gelir kaynağının olmaması olarak nitelendirilmektedir.

Ayrımcılığa neden olan durumları incelediğimizde, gençlik çalışanlarının ilk beş sırada; cinsel yönelime/cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık, siyasi görüşe dayalı ayrımcılık, mülteci/-göçmen statüsü nedeniyle ayrımcılık, cinsiyete dayalı ayrımcılık (Kadın/Erkek) ve dini inanca/inançsızlığa dayalı ayrımcılık konusunda sorunlar yaşadığını görmekteyiz.

Ayrımcılığın önlenmesi noktasında Hükümet, TBMM, bağımsız mahkemeler gibi kurumlarla "tarafsızlık odaklı", birlikte çalışmalar yapılması ve bireye dokunan projeler üretilmesi önerilmektedir. Üretilen projelerde, toplumsal faydanın merkeze alındığı, bölgesel, hatta il bazlı düşünülerek yerele uygulanabilir, bireylerin eşit fırsatlarla yararlanabileceği ve daha sonuç odaklı projeler olması önerilmektedir. Ayrıca evrensel haklar konusunda gençler ve toplumun geri kalanında bilincin artması için gençlik çalışanlarının, kuruluşlarıyla beraber daha fazla sorumluluk alması gerektiği ortaya çıkmıştır. Gençlik çalışanlarının bu konuda bilinçlendirilmesi ve cesaretlendirilmesi evrensel haklar konusunda gençlerin daha fazla bilinçlenmesine katkı sağlayacaktır. Çünkü gençlik çalışanları evrensel hakların korunması ve yaygınlaştırılması konusunda kendilerini ve kuruluşlarını değil üst otoriteleri, eğitim sistemini ve sadece ilgili alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarını sorumlu olarak görmektedir.

Gençlik çalışanları, gençlerin herhangi bir konuda ayrımcılığa uğradığında öncelikle hakları konusunda detaylı bilgi sahibi olmaları gerektiği düşüncelerine rağmen kendilerini ve kuruluşlarını bu konuda sorumlu olarak görmemeleri sivil gençlik çalışmaları alanında çelişkiye neden olmaktadır.

Gençlik çalışanı kavramının toplum içerisinde yer edinmiş olamaması, verimliliği düşüren en önemli etkenlerden birisi olabilir. Bu noktada gençlik çalışanı kavramının mesleki olarak betimlenmemiş olması nedeniyle ürettikleri projelerin toplum nezdinde yeterince anlaşılmadığı ve karşılık göremediği ifade edilmektedir. Gençlik çalışanı mesleğinin resmi olarak tanımlanması ve bu konuda farkındalık çalışması yapılması, gençlik çalışmalarının etkisini arttıracaktır.

Gençlik çalışmaları alanında hizmet veren kurumların ve bireylerin yaptıkları projelerle; dokunduğu her bireyde eğitim, yabancı dil, hayata bakış, yaşam kalitesi gibi başlıklarda önemli ve olumlu katkı sağladığı araştırmada genel olarak ortaya çıkmaktadır. Sosyal anlamda gerek Türkiye'de gerekse yurtdışında gençlerin bir araya gelmesi bu faydanın etkisini arttırmaktadır.

Bu çalışma Hrant Dink Vakfı Hibe Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Pi Gençlik Derneği'ne aittir ve Avrupa Birliği'nin ve/veya Hrant Dink Vakfı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

